

IMDi-rapport 7-2008

Deltakelse og måloppnåelse

Resultatrapportering fra
introduksjonsordningen 2007

Visjon

**Like muligheter og like levekår
i et ferkulturelt samfunn**

Foto: Christian Roth Christensen/IMDi

Design: 07 Gruppen AS - 11.08

Opplag: 3000

ISBN: 978-82-92757-47-5

ISBN elektronisk: 978-82-92757-48-2

ISSN: 0809-9677

www.imdi.no/rapporter

Innhold

Innledning	2
Bakgrunn.....	2
Kort om spørreundersøkelsen	3
Noen metodiske betraktninger og forbehold	3
Behov for mer fokus på mål og resultat og bedre resultatrapportering.....	4
Antall deltakere i programmet i 2007	6
Hva gjør deltakerne etter avsluttet/avbrutt program?	8
Overgang til arbeid og utdanning	8
Overgang til grunnskole og ulike kvalifiseringstiltak	10
Sluttet av helsemessige årsaker	11
Ingen aktivitet	12
Annet/ukjent/død	12
Flyttet.....	13
Hva påvirker måloppnåelsen?	14
Spiller antall deltakere inn på overgang til arbeid og utdanning?.....	14
Tid i programmet	15
Andre faktorer som spiller inn på måloppnåelse	20
Mottaker av offentlige overføringer etter endt program?	22
Oppsummering	26
Summary	27
Innspill på denne rapporten	28
Vedlegg	34
Litteraturliste	37

Innledning

IMDi har det faglige ansvaret for introduksjonsprogrammet. Resultatkravet gitt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet er at 60 prosent av deltakerne skal gå over i utdanning eller arbeid etter avsluttet program. Videre skal 30 prosent av deltakerne som er arbeidssøkere ved avsluttet introduksjonsprogram, ha gått over til arbeid eller utdanning innen ett år etter avsluttet program.

For å innhente kunnskap om resultater av introduksjonsordningen og det arbeidet som gjennomføres i forbindelse med den, gjennomfører IMDi jevnlig innrapporteringer av resultater av ordningen fra kommunene/bydelene. I desember 2007 gjennomførte IMDi en spørreundersøkelse til kommunene/bydelene som dreide seg om gjennomføring og resultater av introduksjonsordningen. I denne rapporten gjengis resultater fra kommunenes/bydelenes rapportering. Rapporteringen angir deltakernes status på det tidspunktet de gikk ut av programmet.¹

Bakgrunn

Fra september 2004 har det vært obligatorisk for norske bosettingskommuner å tilby introduksjonsprogram. Målgruppen for programmet er personer mellom 18 og 55 år med behov for grunnleggende kvalifisering og som har fått asyl, kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, er overføringsflyktninger, eller har opphold på humanitært grunnlag, samt familiegjenforente til disse gruppene.

¹ I tillegg til IMDis egne rapporteringer på resultater fra introduksjonsordningen har Fafo i samarbeid med Institutt for samfunnsforskning evaluert introduksjonsordningen i 2007. En viktig del av evalueringen var å se på hvordan det har gått med de deltakerne som avsluttet sitt introduksjonsprogram i løpet av de første to årene introduksjonsloven har vært virksom, 1.9.2004–1.9.2006. I tillegg produserer Statistisk sentralbyrå en publikasjon kalt "Monitor for introduksjonsordningen". Monitoren for 2007 beskriver deltakelse i arbeidslivet for deltakere som gikk ut av programmet i løpet av 2005, per november 2006. Målet med monitoren er etter hvert å følge kohorter av personer som går ut av programmet over en lengre tidsperiode, og måle utviklingen i årene fremover.

Personer i målgruppen har *rett* og *plikt* til å delta i programmet, som skal være helårig og på full tid. Programmet kan vare i inntil to år, men introduksjonsloven åpner for at det i enkelte tilfeller kan fattes vedtak om en utvidelse av programmet til tre år.

Programmet skal i henhold til introduksjonsloven være individuelt tilrettelagt, og det skal utarbeides en individuell plan på bakgrunn av den enkeltes kvalifiseringsbehov. Hovedelementene i programmet er opplæring i norsk og samfunnskunnskap, samt tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet.

Kommunene er hovedansvarlig for gjennomføring og innhold i introduksjonsprogrammene, mens IMDi har det faglige ansvaret for ordningen. Dette innebærer å legge til rette for samarbeid mellom kommuner og videreutvikling av arbeidet ute i kommunene.

Kort om spørreundersøkelsen

IMDi gjennomførte en elektronisk spørreundersøkelse i desember 2007. Spørreskjemaet følger som vedlegg til denne rapporten. Undersøkelsen ble sendt til i alt 249 kommuner/bydeler som bosatte flyktninger i perioden 2005 til 2007. 190 kommuner/bydeler svarte på undersøkelsen, noe som tilsvarer en svarprosent på 76.

I undersøkelsen ble kommunene/bydelene bedt om å rapportere inn antall deltakere som har vært med i programmet, og hvor mange av disse som av ulike årsaker har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007. Kommunene/bydelene ble deretter bedt om å oppgi én sluttårsak for alle som hadde avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007. Sluttårsakene i spørreskjemaet ble utarbeidet slik at de samsvarer med de sluttårsaker som benyttes i rapporteringen kommunene/bydelene er pålagt å gjøre i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR). Kodeverket i NIR er

presentert i tabellen under. I spørreskjemaet ble det imidlertid ikke operert med grenser for hvor mange timer man arbeidet, men hvorvidt arbeid ble ansett å være deltakerens hovedaktivitet ved avslutning av programmet. Kodeverket i NIR for avsluttet/avbrutt introduksjonsprogram og spørreskjemaene er utarbeidet i samarbeid med NAV, KS, VOX og SSB for å sikre en felles forståelse av spørsmål og svar i denne og andre tilsvarende rapporteringer.

Kodeverk i NIR	
Kodeverk begrunnelse for avsluttet/avbrutt introduksjonsprogram	
Vedtak om permanent stans	Arbeid >29 t/uke
Vedtak om permanent stans	Arbeid <30 t/uke
Vedtak om permanent stans	Ordinær utdanning – videregående skole
Vedtak om permanent stans	Ordinær utdanning – høyere utdanning
Vedtak om permanent stans	Atferd i/utenfor programmet
Vedtak om permanent stans	Helsemessige årsaker
Vedtak om permanent stans	Annet
Avsluttet introprogram	Arbeid > 29 t/uke
Avsluttet introprogram	Arbeid < 30 t/uke
Avsluttet introprogram	Ordinær utdanning – videregående skole
Avsluttet introprogram	Ordinær utdanning – høyere utdanning
Avsluttet introprogram	Arbeidssøker på lønnstilskudd
Avsluttet introprogram	Arbeidssøker på andre tiltak i regi av NAV
Avsluttet introprogram	Arbeidssøker på tiltak i regi av andre enn NAV
Avsluttet introprogram	Ikke arbeidssøker
Avsluttet introprogram	Annet
Avbrutt introprogram	Død
Avbrutt introprogram	Flyttet
Avbrutt introprogram	Ukjent/forsvunnet

I tillegg til sluttårsaker ble kommunene/bydelene bedt om å rapportere inn hvor mange av deltakerne som hadde avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007, som hadde brukt mindre eller mer enn to år i programmet. Avslutningsvis i undersøkelsen ble kommunene/bydelene bedt om å rapportere inn hvor mange av deltakerne som hadde avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007, som

var mottakere av økonomiske overføringer som sosialhjelp, trygd eller annen støtte til livsopphold. Disse opplysningene ble bevisst holdt atskilt fra spørsmålene om sluttårsaker. Mottak av økonomisk hjelp ble med andre ord ikke behandlet som en type hovedaktivitet eller sluttårsak i seg selv. Dette er gjort fordi det er mulig å motta økonomiske overføringer samtidig som man deltar i en form for kvalifiserende aktivitet eller er i en arbeids/skolesituasjon.

Noen metodiske betraktninger og forbehold

I en tilsvarende undersøkelse foretatt for 2006 så vi at noen av svaralternativene ikke var gjensidig utelukkende og at de dermed kunne misforstås eller sammenblandes. Det ble også benyttet åpne svarkategorier hvor kommunene/bydelene selv kunne oppgi hvilke aktiviteter deltakere hadde gått over i. Dette medførte noe redusert datakvalitet og påfølgende tolkningsproblemer.

For å unngå samme problemer som i 2006 ble det gjort et grundig forarbeid med tanke på spørsmålsformuleringer og begrepsbruk i forkant av 2007-undersøkelsen. Som følge av dette er antallet svarkategorier økt, noe som muliggjør en mer nøyaktig beskrivelse av deltakernes status etter fullført program. Informasjon og god veiledning til kommunene/bydelene i forbindelse med rapporteringen ble vektlagt. Dette har medført at datakvaliteten er bedre for 2007 enn for 2006. Endringene har samtidig medført at det er vanskelig å gjøre direkte sammenligninger av tallene som fremkommer i de to undersøkelsene.

Det ble lagt vekt på å utarbeide presise spørsmål som var gjensidig utelukkende. Vi spurte eksplisitt hvor mange deltakere som av ulike årsaker hadde avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007. Vi ba kommunene/bydelene om å rapportere inn den sluttårsaken som var å regne som personens hovedaktivitet. Dersom en person hadde flere statuser ved avsluttet/avbrutt program, skulle kommunen/bydelen vurdere hvilken

av statusene som var å regne som personens hovedaktivitet. Om kommunene/bydelene fylte ut skjemaet i henhold til intensjonen, skulle summen av personer det var oppgitt sluttårsaker for, tilsvare det antall personer kommunene/bydelene hadde oppgitt hadde avsluttet/avbrutt programmet.

Noen kommuner/bydeler har imidlertid misforstått når de har fylt ut skjemaet. Summen av personer det er oppgitt sluttårsak for, samsvarer ikke i alle tilfeller med det antall personer kommunene/bydelene oppgir har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007. IMDi har kontaktet de kommunene/bydelene som hadde de mest åpenbare feil og mangler, og fått rettet opp de største feilene i ettertid. Likevel forekommer det fremdeles enkelte under- og overrapporteringer av sluttårsaker i datamaterialet.

Med underrapporteringer mener vi at det er oppgitt en sluttårsak for færre personer enn kommunen/bydelen i utgangspunktet oppgir har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007. En årsak til dette kan være at antallet personer kommunen/bydelen har oppgitt, er for høyt i forhold til hva som er realiteten. I de tilfeller kommunen/bydelen har vært usikre på hvor mange deltakere som har sluttet programmet på grunn av en bestemt sluttårsak, har de hatt anledning til å svare "00". I slike tilfeller har de fått verdien null i datafilen. Dette har medført at de står oppført med null personer med denne sluttårsaken, til tross for at det korrekte svaret kanskje skulle ha vært tre eller fire. Når vi summerer opp antall personer med ulike sluttårsaker i datasettet, ender vi dermed med en sum som er lavere enn antall personer som angivelig har avsluttet/avbrutt programmet.

Overrapporteringer forekommer også. Dette innebærer at kommunen/bydelen har oppgitt sluttårsak for flere personer enn de har oppgitt har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007. Dette kan enten skyldes at de har oppgitt et for lite antall som har avsluttet/avbrutt programmet, eller at de har oppgitt en eller flere sluttårsaker for en og samme

person. En deltaker som avslutter programmet, kan for eksempel ha blitt registrert med både videregående skole og arbeid som sluttårsak.

Behov for mer fokus på mål og resultat og bedre resultatrapportering

For å følge opp resultatoppnåelsen ute i kommunene/bydelene er IMDi avhengig av at kommunene/bydelene har et godt system for å dokumentere og registrere deltakernes status underveis og etter avsluttet/avbrutt introduksjonsprogram.

I forbindelse med innføring av introduksjonsloven i 2005 ble Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) opprettet. Formålet med registeret var å kunne dokumentere enkeltpersoners deltakelse i introduksjonsordningen. Gjennom forskrift er kommunene/bydelene pålagt å registrere en rekke personopplysninger om deltakere i kommunens/bydelens introduksjonsprogram knyttet til personnummer eller DUF-nummer. Kommunene/bydelene skal registrere inn dato for kommunens/bydelens tilbud om introduksjonsprogram eller for fremsatt krav om introduksjonsprogram, vedtaksdato for tildeling av introduksjonsprogram, omfang og varighet av ulike tiltak, vedtaksdato for avslag og begrunnelse for avslag, tidspunkt for start på introduksjonsprogram og sluttårsak, tidspunkt for avslutning av introduksjonsprogram, vedtaksdato for innvilgelse av permisjon og varighet på permisjonen, omfang av fravær og vedtaksdato for stansing av introduksjonsprogram. Det er imidlertid store mangler ved kommunenes/bydelenes registreringer av opplysninger i NIR. Årsaken til dette er sammensatt og handler dels om mangel på rutiner knyttet til registrering, mangel på kompetanse i bruk av registreringsverktøyet og mangel på ressurser til å gjøre en god registreringsjobb. IMDi erfarer dessuten gjennom denne Questbackundersøkelsen at mange kommuner/bydeler mangler en helhetlig oversikt over hva som skjer med deltakerne etter endt introduksjonsprogram.

Mangelfulle rapporteringer om resultater av introduksjonsprogram er uheldig av flere årsaker. For det første fordi det tyder på svak oppfølging av den enkelte deltaker. For det andre reduserer det kommunenes/bydelenes egen oversikt over oppnådde resultater, noe som gir et dårligere grunnlag for å evaluere hvorvidt deres egne arbeidsmetoder og tiltak har ønsket effekt eller ei. For det tredje reduserer det myndighetenes mulighet til å holde oversikt over måloppnåelsen på nasjonalt plan.

Bedre rapporteringer og registreringer av deltakere i introduksjonsordningen i fremtiden stiller krav til både kommunene/bydelene og IMDi. Det krever på den ene siden at kommunene/bydelene blir mer bevisst på målene de jobber mot og resultatene de oppnår i arbeidet med introduksjonsprogrammet. En slik bevissthet rundt mål og resultat er viktig for kommunenes/bydelenes måling av egne resultater og mulighet for å sikre oppfølging av kvaliteten i eget program. Det kan også være nyttig for kommunene/bydelene å sammenligne resultater og kvalitet på programmet over tid, samt sammenligne egne resultater med landsgjennomsnittet og andre kommuner/bydelere.

IMDi arbeider på sin side med å legge til rette for at kommunene kan jobbe mer resultatorientert og rapportere inn resultater på en entydig og brukervennlig måte. For å hjelpe kommunene/bydelene til å bli mer bevisst på mål og resultatstyring har IMDi utarbeidet et ressurshefte med tittelen "Sett mål – oppnå resultater"². Hftet er ment som en inspirasjon og motivasjon til et målrettet arbeid innenfor introduksjonsordningen, og er rettet mot kommunale ledere med faglig og økonomisk resultatansvar og fagpersoner innenfor det kommunale opplærings- og kvalifiseringsarbeidet.

IMDi vil fremover legge stor vekt på å gi god opplæring og veiledning til kommunene/byde-

lene når det gjelder registrering i NIR. Målet er at NIR skal inneholde informasjon med så god kvalitet at det kan bli det verktøyet det er ment å være. Det legges dermed stor vekt på å gjøre registreringsverktøyet så anvendelig og tilgjengelig som mulig, slik at flest mulig deltar i dette viktige arbeidet.

² IMDi-veileder, "Sett mål – oppnå resultater. Et verktøy i kommunens arbeid med introduksjonsarbeidet for nyankomne innvandrere". Februar 2008.

1 Antall deltakere i programmet i 2007

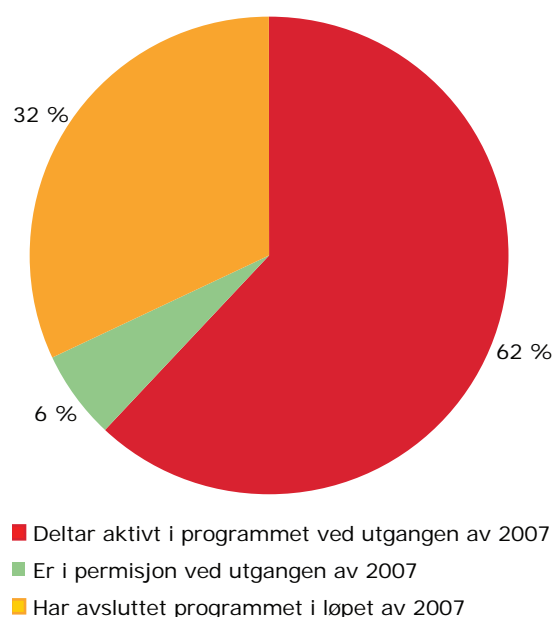
Ifølge de tallene kommunene/bydelene har rapportert inn til IMDi, har til sammen 6834 personer deltatt i introduksjonsprogrammet i løpet av kalenderåret 2007. Vi har ikke opplysninger om deltakernes kjønn eller etniske opprinnelse. 4780 personer var ifølge kommunenes/bydelenes innrapporteringer fortsatt deltakere i programmet ved utgangen av 2007. Av disse var 4337 aktive deltakere, mens 443 personer var i permisjon.

Figur 1 viser at om lag en tredjedel av personene som har deltatt i programmet i løpet av 2007, har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av kalenderåret. Om lag seks av ti er fortsatt aktive deltakere, mens seks prosent av ulike årsaker er i permisjon. Det er sannsynlig at det i stor grad dreier seg om permisjoner i forbindelse med svangerskap og fødsel. Ifølge Kavli, Hagelund og Bråthen (2007) er det særlig kvinner som går ut i permisjon. Forskerne finner at sykdom eller permisjoner er de vanligste årsakene til at kvinner får et opphold i eller avbryter programmet. De fleste kommuner har rutiner for å følge opp deltakerne etter endt permisjon. I visse tilfeller vil det imidlertid være slik at kvinner med mye omsorgsansvar lett kan falle ut av programmet. Kavli mfl. (2007) mener imidlertid det er grunn til å tro at en stor del av disse kvinnene vil ta opp igjen deltakelsen når permisjonen er over.

Det er store fylkesvise variasjoner med hensyn til hvor mange personer som er innrapportert som deltakere i introduksjonsprogrammet i løpet av kalenderåret 2007. Som vi ser av figur 2, hadde Oslo flest innrapporterte deltakere (925 personer), mens Finnmark hadde færrest (113 deltakere). Oslo skiller seg tydelig fra andre store fylker som også bosetter mange flyktninger. At Oslo har så mange deltakere i forhold til andre fylker, kan ha flere årsaker. En mulig forklaring kan være at Oslo mottar en stor gruppe sekundærflyttere fra andre deler av landet. Bydelene i Oslo er ikke pålagt å gi denne gruppen

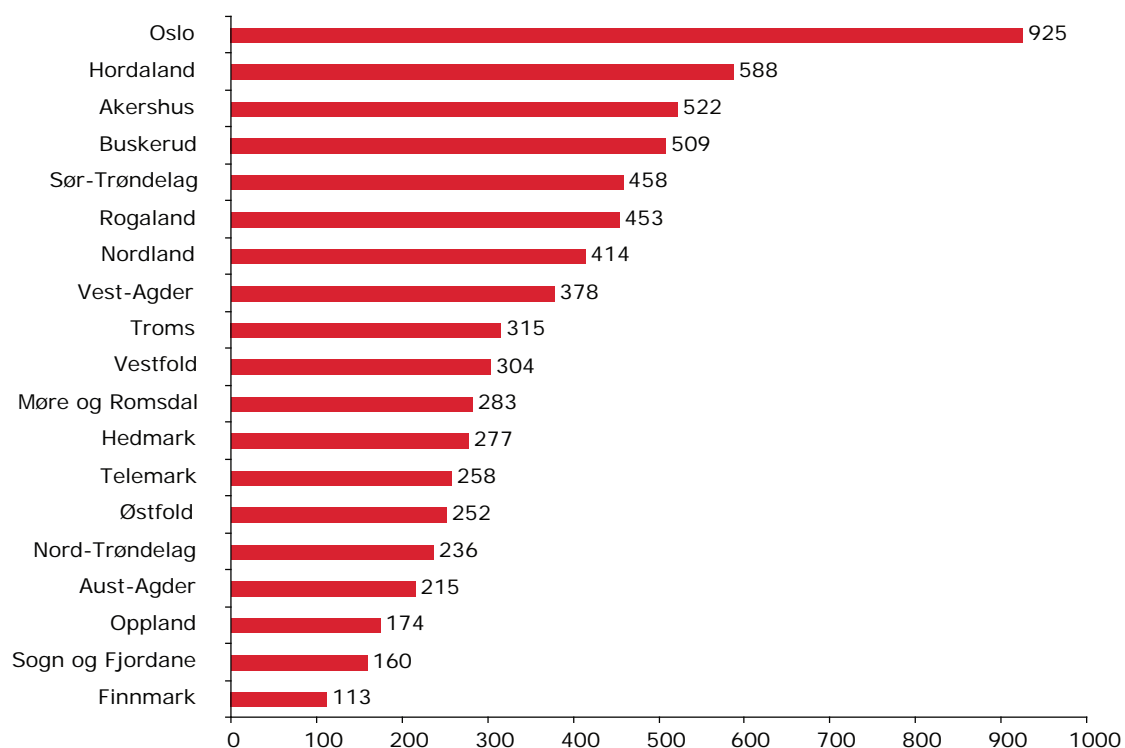
introduksjonsprogram, men de har anledning til å gjøre det. En annen forklaring kan være at det er mye internflytting i Oslo på tvers av bydelene. Det er dermed stor sannsynlighet for at en del av målgruppen for introduksjonsprogrammet har blitt innregistrert i flere introduksjonsprogram i ulike bydeler i Oslo i løpet av kalenderåret 2007. Det høye antallet deltakere i Oslo kan dermed skyldes at en del deltakere er registrert i mer enn én bydel. Et tredje moment kan være at Oslo mottar en stor andel familiegjenforente som også får tilbud om introduksjonsprogram.

Figur 1: Andel av dem som har deltatt i programmet i løpet av 2007, som fortsatt er aktive deltakere eller i permisjon ved utgangen av 2007, eller som har avsluttet/avbrutt i løpet av kalenderåret. Prosent. (N=7014)¹

¹ N=7014. Dette er summen av antall personer kommunene har rapportert inn som henholdsvis deltakere i program ved utgangen av 2007, i permisjon ved utgangen av 2007 og avsluttet program i løpet av 2007. Summen avviker noe fra totalt antall deltakere som er rapportert inn i løpet av kalenderåret (6834). Dette illustrerer at datamaterialet er preget av visse inkonsistente rapporteringer og dermed noen feil og mangler.

Figur 2: Antall deltakere i introduksjonsprogrammet i løpet av kalenderåret 2007 fordelt på fylke. (N=6834)

2 Hva gjør deltakerne etter avsluttet/avbrutt program?

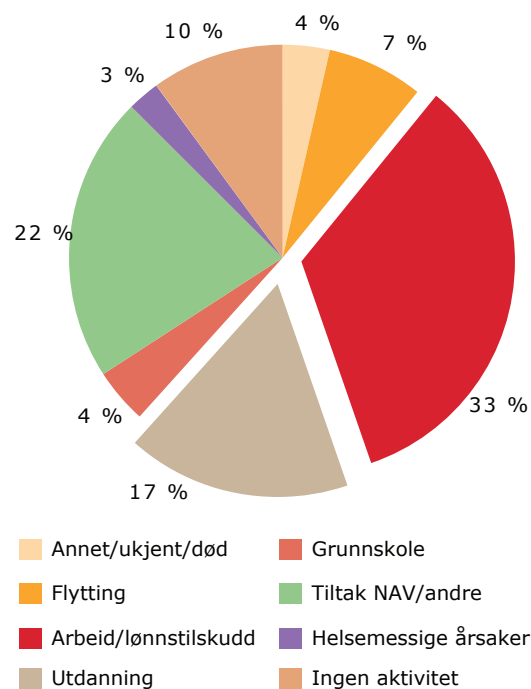
Et svært viktig spørsmål er hva deltakerne gjør den dagen de slutter i introduksjonsprogrammet. Kommunene/bydelene har rapportert inn en konkret sluttårsak/hovedaktivitet etter introduksjonsprogrammet (arbeid, utdanning, tiltak eller lignende) for i alt 2303 personer. I de følgende avsnittene vil vi se nærmere på hvordan deltakerne fordeler seg på de ulike sluttårsakene/hovedaktivitetene.

Overgang til arbeid og utdanning

Halvparten av deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007 har, ifølge tallene kommunene/bydelene har rapportert inn, enten arbeid eller utdanning som sin hovedaktivitet. Dette er illustrert i figur 3. Med arbeid menes her enten ordinært lønnsarbeid eller arbeidsmarkedstiltaket "lønnstilskudd". For i overkant av ti prosent av dem som har fått arbeid, dreier det seg om lønnstilskudd. Med utdanning menes overgang til ordinær videregående utdanning eller ordinær høyere utdanning på universitet eller høyskole. Grunnskole er her holdt utenfor kategorien "utdanning". Årsaken til dette er at utdanning på grunnskolenivå er en svært grunnleggende form for utdanning, og at de personer som deltar i dette, antas å ha en nokså lang vei igjen før de kan delta i arbeidslivet. Det er omtrent en dobbelt så stor andel som har gått over i arbeid (33 prosent), enn som har påbegynt en ordinær utdanning (17 prosent).

Vi har valgt å presentere måloppnåelse av programmet på fylkesnivå, og ikke på kommunenivå. Dette har tre hovedårsaker: 1) I enkelte kommuner vil antall deltakere være så lavt at hensynet til personvern ikke kan ivaretas, 2) som tidligere beskrevet er rapporteringen til enkelte kommuner feilaktig og så mangelfull at det ikke gir mening å presentere resultater på kommunenivå, og 3) kommunene er ikke varslet på forhånd om at kommunevise resultater skal offentliggjøres.

Figur 3: Andel av deltakere som har avsluttet/avbrutt program i løpet av 2007, og som har hatt overgang til arbeid og utdanning. Prosent. (N=2303)

Tabell 2 gir en fylkesvis oversikt over antall deltakere som har avsluttet/avbrutt introduksjonsprogrammet i løpet av 2007, antall som gikk over i jobb eller utdanning ved avsluttet/avbrutt program, og hvor stor andel dette utgjør av dem som avsluttet/avbrøt programmet. Denne fylkesvise oversikten gir kommunene mulighet til å sammenligne sine egne resultater med gjennomsnittlige resultater på nasjonalt nivå, så vel som andre fylkesresultater. Bydelene i Oslo kan sammenligne sine egne resultater med Oslo som helhet og med andre fylker.

Tabellen viser at åtte fylker har en lavere andel deltakere som gikk over i arbeid eller utdanning ved avsluttet/avbrutt program, enn landsgjennomsnittet, og Oslo kommer dårligst ut av samtlige fylker. 11 fylker ligger over landsgjennomsnittet, med Finnmark på topp med en overgang til arbeid/utdanning på over 70 prosent.

Tabell 2: Oversikt over antall deltakere som har avsluttet/avbrutt introduksjonsprogrammet i løpet av 2007, antall og andel av disse som gikk over i arbeid eller utdanning etter endt program.*

Fylke	Antall deltakere som avsluttet/avbrøt introduksjonsprogram i løpet av 2007	Antall i jobb eller utdanning ved avsluttet/avbrutt program	Andel i jobb ved avsluttet/avbrutt program	Andel i utdanning ved avsluttet/avbrutt program	Andel i jobb eller utdanning ved avsluttet/avbrutt program**
Finnmark	25	18	64 %	8 %	72 %
Sogn og Fjordane	64	45	47 %	22 %	70 %
Akershus	163	100	46 %	16 %	61 %
Hedmark	97	57	28 %	30 %	59 %
Oppland	57	32	50 %	5 %	56 %
Buskerud	192	107	39 %	16 %	56 %
Nord-Trøndelag	86	48	25 %	32 %	56 %
Nordland	148	80	37 %	18 %	54 %
Telemark	95	50	34 %	19 %	53 %
Troms	100	52	14 %	38 %	52 %
Sør-Trøndelag	145	76	31 %	22 %	52 %
Hordaland	185	91	31 %	19 %	49 %
Vestfold	105	49	39 %	7 %	47 %
Vest-Agder	103	48	37 %	9 %	47 %
Møre og Romsdal	111	52	35 %	12 %	47 %
Rogaland	162	75	35 %	12 %	46 %
Aust-Agder	71	32	25 %	20 %	45 %
Østfold	103	45	31 %	12 %	44 %
Oslo	291	116	28 %	11 %	40 %

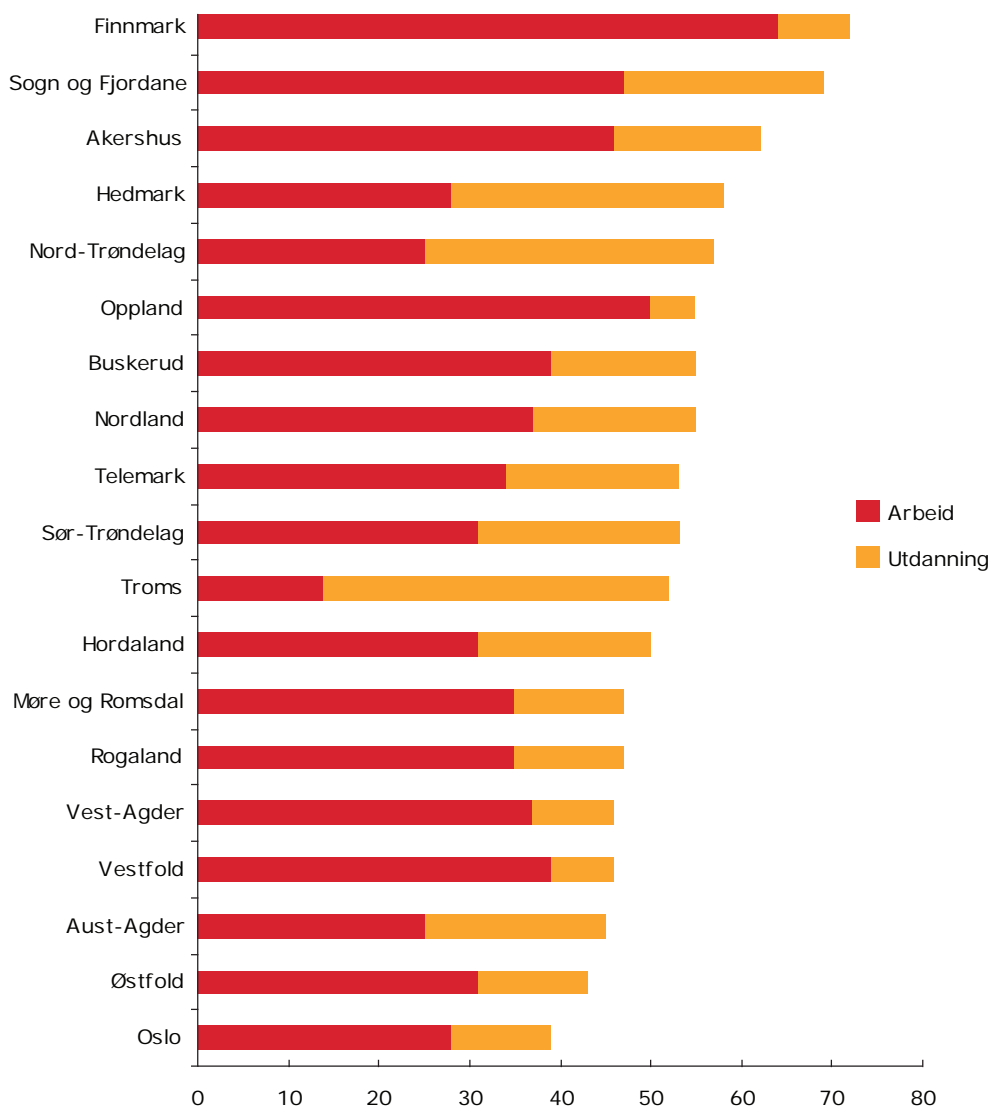
* Fylkene merket med grønt ligger under landsgjennomsnittet med hensyn til overgang til arbeid/utdanning, mens fylkene merket med oransje ligger over landsgjennomsnittet.

** Summen av andel i jobb ved avsluttet program og andel i utdanning ved avsluttet program avviker noe fra tallene som fremkommer i kolonnen som viser andelen som har gått over i jobb eller utdanning. Disse små avvikene skyldes avrundingsproblematikk.

I figur 4 kommer det klart fram at det i de fleste fylkene er en større andel som går over i arbeid enn i utdanning. Hedmark, Nord-Trøndelag og Troms bryter litt med dette

mønsteret. I disse fylkene er det en like stor eller større andel av deltakerne som har gått over i utdanning.

Figur 4: Overgang til arbeid og utdanning. Fylke. Prosent. (N=2303)²

² N=2303. Dette er antall personer kommunene har rapportert inn type aktivitet de har gått over i.

Overgang til grunnskole og ulike kvalifiseringstiltak-

Ettersom grunnskole er holdt utenfor kategorien "utdanning", inngår "grunnskole" for første gang som en egen svarkategori i rapporteringen for 2007. Figur 5 viser at fire prosent gikk over i grunnskole for voksne.

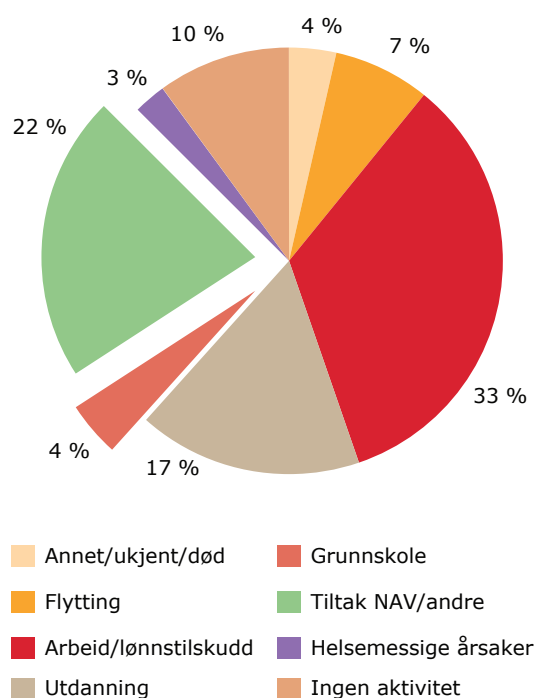
Vi ser videre at hele 22 prosent av dem som avsluttet/avbrøt program, gikk over i andre

kvalifiseringstiltak, i regi av NAV, kommuner/bydeler eller andre. Dette vil gjerne være praksisplass, AMO-kurs eller lignende.

Det vil si at mer enn en fjerdedel av deltakerne (26 prosent) gikk over i kvalifiserende tiltak etter programdeltakelse. Resultatet er oppløftende fordi det er grunn til å tro at disse personene vil ha gode muligheter til å komme i ordinært arbeid eller i ordinær

utdanning etter deltakelse i tiltakene. Dette forutsetter selvsagt at tiltakene er utarbeidet for å kvalifisere til deltakelse i arbeidsliv eller ordinær utdanning. I denne gruppen kan det med andre ord ligge et stort potensial for større måloppnåelse på noe lengre sikt. SSB følger deltakere i introduksjonsordningen etter avbrutt eller avsluttet program og beskriver deres grad av deltakelse i arbeidslivet året etter gjennom en årlig monitor. Ifølge Mathisen (2007)³ er det en klar sammenheng mellom deltakelse i opplegg som har en direkte tilknytning til en arbeidsgiver, og graden av deltakelse i arbeidslivet året etter.

Figur 5: Andel av dem som har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007, som gikk over i grunnskole for voksne eller et kvalifiseringsprogram i regi av NAV eller andre ved avslutning av programmet. Prosent. (N=2303)

Sluttet av helsemessige årsaker

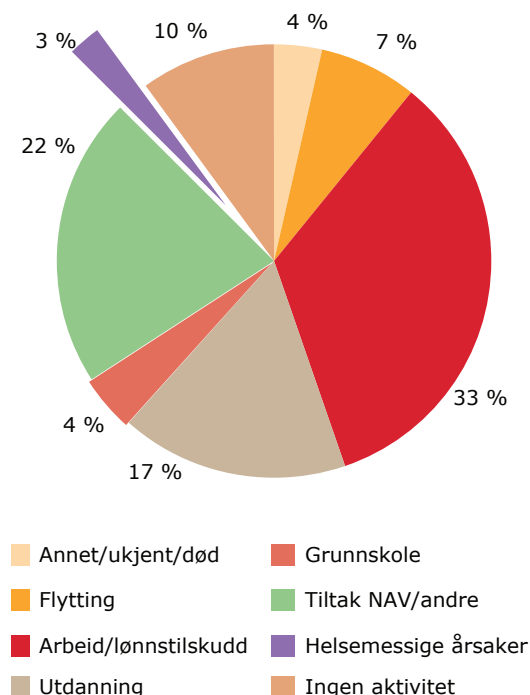
Kommunene/bydelene svarer at bare tre prosent av deltakerne har avsluttet/avbrutt programmet på grunn av helsemessige årsaker. Dette er oppløftende tall dersom det indikerer at personer med helseproblemer

³ Monitor for introduksjonsordningen 2007, 2007/43, Bjørn Mathisen.

får individuell tilrettelegging som muliggjør deltakelse i program. Det er mindre oppløftende dersom det gjenspeiler at kun en liten andel av personer med slike lidelser får tilbud om introduksjonsprogram. IMDi anbefaler en inkluderende inntaksstrategi hvor alle som kan nyttiggjøre seg av et heldagsprogram, tas inn i program og får individuell tilrettelegging i henhold til behov.

Ifølge lov om introduksjonsordning skal deltakelse i programmet være på full tid. Det er dermed ikke mulig for deltakere å være delvis sykemeldt. Ved langvarig fravær må det treffes vedtak om at program og utbetaling av introduksjonsstønad stanses. Vi har ikke opplysninger om omfanget av sykefravær i introduksjonsprogrammet.

Figur 6: Andel av de som avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007 som fikk vedtak om stans på grunn av helseproblemer. Prosent. (N=2303)

Av Fafos evaluering av introduksjonsordningen fremgår det at 90 prosent av mellomlederne som er intervjuet, oppgir å ha traumatiserte deltakere med i programmet (Kavli, Hagelund og Bråthen, 2007). Nyankomne flyktninger med traumer etter å ha opplevd krigsepisoder, vold og frykt i hjemlandet de

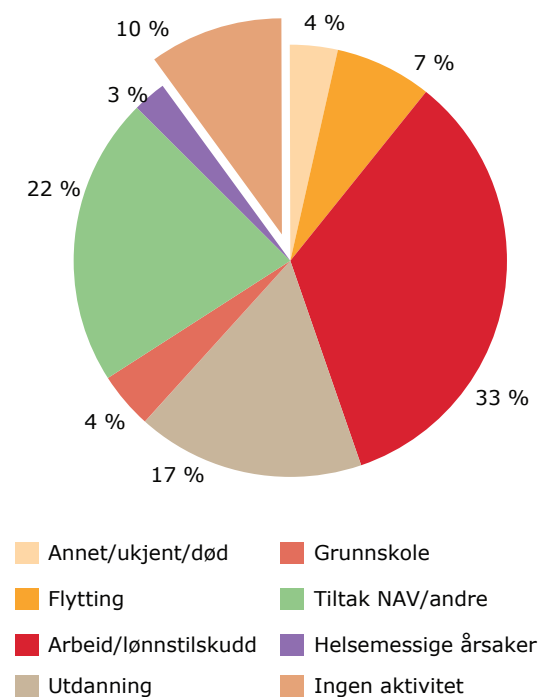
har flyktet fra, kan oppleve både fysiske og psykiske problemer som kan vanskeliggjøre deltakelse i et heldags kvalifiseringsprogram. Introduksjonsprogrammet skal i utgangspunktet tilrettelegge for at også mennesker med ulike helseproblemer skal kunne delta. Det er imidlertid vanskelig å si noe sikkert om hvor stor andel av personer med helseproblemer som faktisk blir tilbudt introduksjonsprogram, og i hvilken grad programmet tilrettelegges individuelt for å imøtekomme disse problemene. Dette utgjør en stor utfordring for en rekke kommuner/bydeler. Ifølge Kavli, Hagelund og Bråthen (2007) er det god grunn til å tro at mange deltakere ikke har behandling/terapi innenfor det psykiatriske helsevesenet som en del av sitt tilbud selv om de har behov for det.

Ingen aktivitet

Ti prosent av deltakerne har ifølge kommunenes/bydelenes rapporteringer ingen tilbud om kvalifiserende aktiviteter etter avsluttet/avbrutt program. Dette er et høyt tall. Det er vanskelig å si noe sikkert om årsakene til dette. På den ene siden kan det at andelen er så høy, være et tegn på at kommunene/bydelene mangler oversikt over samtlige deltakeres status etter avsluttet/avbrutt program. Noen kan ha blitt plassert i kategorien "ingen aktivitet" som følge av at den rapporteringsansvarlige ikke kjente til det nøyaktige antallet som hadde ulike sluttårsaker.

Det er imidlertid viktig å være åpen for at det kan reflektere at en stor andel faktisk ikke har noe kvalifiseringstilbud etter endt program. Dette innebærer i så fall at det er behov for økt fokus på tiltakskjedning, slik at alle deltakere som har fullført program, men ikke kommer i ordinært arbeid eller utdanning, får tilbud om et videre kvalifiseringsløp helt til målet om deltakelse i arbeidslivet eller utdanning nås.

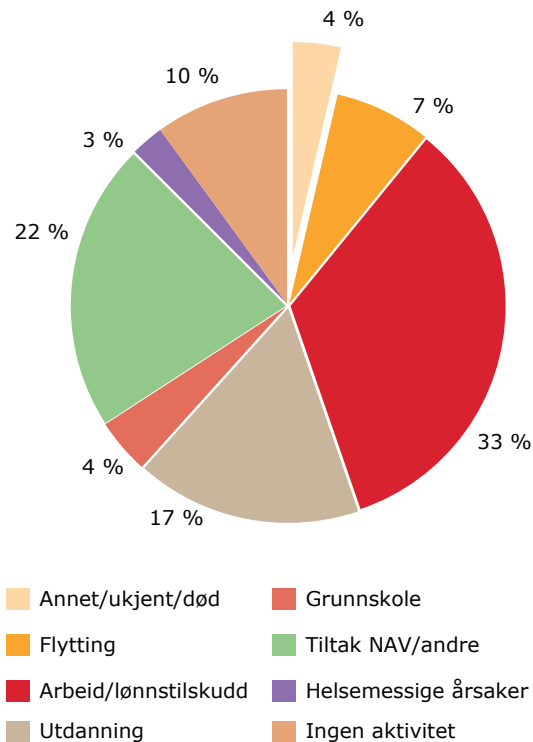
Figur 7: Andel av dem som har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007, og som ikke-deltar i noen kvalifiserende aktiviteter. - (N=2303)

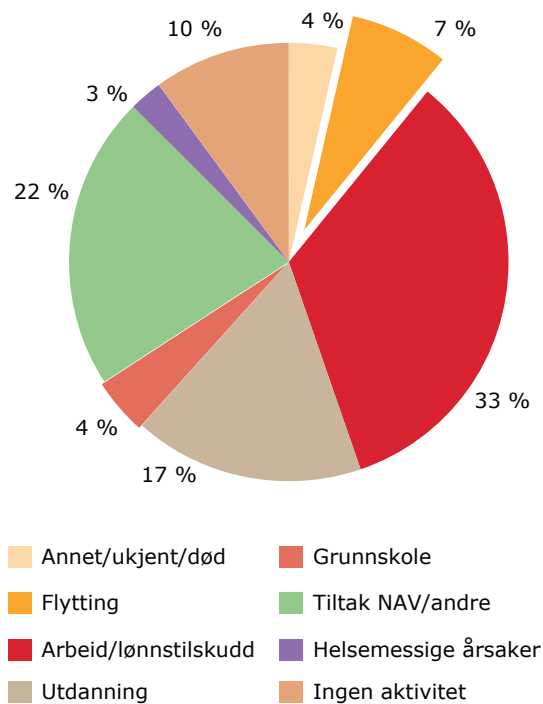
Annet/ukjent/død

Fire prosent av deltakerne befinner seg i kategorien "Annet/ukjent/død". Denne kategorien er satt sammen av dem som har dødd, personer som har avbrutt programmet av ukjente årsaker/har forsvunnet, og deltakere som fikk vedtak om stans i programmet på grunn av atferd/brudd på regler etc. Stans i programmet på grunn av atferd i eller utenfor programmet kan dreie seg om at deltakeren har et meget høyt ureglementert fravær eller på annen måte jevnlig forstyrrer undervisningen. Ifølge Fafos evaluering rapporterer kommunene om at denne typen programstans er en mulighet de benytter seg av, men at det er nokså sjelden at det faktisk forekommer. Dette gjenspeiles også i vårt materiale. Det er kun fire deltakere som døde. 54 personer har blitt utskrevet av programmet på grunn av atferdsproblemer, mens 24 personer har avbrutt programmet av ukjente årsaker.

Figur 8: Andel av dem som avsluttet/avbrøt programmet i løpet av 2007, som avbrøt programmet på grunn av død eller ukjente årsaker, eller som fikk vedtak om stans grunnet atferd i eller utenfor programmet. Prosent. (N=2303)

Figur 9: Andel av dem som avsluttet/avbrøt programmet i løpet av 2007, som avbrøt programmet på grunn av flytting. Prosent. (N=2303)

Flyttet

Kommunene/bydelene rapporterer at til sammen syv prosent av dem som har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av kalenderåret 2007 har sluttet på grunn av flytting. Det er første gang kategorien "flyttet" benyttes som en egen sluttårsak. Den er ment å fange opp dem som avbryter programmet underveis fordi de flytter til en annen kommune/bydel eller et annet land. Noen deltakere flytter fordi de får tilbud om jobb et annet sted. Det er sannsynlig at mange deltakere som er plassert i kategorien "flyttet" i 2007, har flyttet til arbeid eller utdanning og egentlig hører hjemme under ordinært arbeid, utdanning eller andre aktiviteter.

3 Hva påvirker måloppnåelsen?

Spiller antall deltakere i program inn på overgang til arbeid og utdanning?

Det er store variasjoner i deltakerantallet i ulike kommuner/bydeler. Tre kommuner, Rygge, Høyanger og Jølster, rapporterer at de kun har hatt én deltaker i introduksjonsprogrammet i løpet av 2007. Bergen har på sin side hatt 403 deltakere i programmet, og Oslo har hatt 925 deltakere.

Vi har delt inn programmene i tre kategorier etter antall deltakere. "Små program" er program med mellom to og 39 deltakere, "mellomstore program" er program med mellom 40 og 99 deltakere og "store program" er program med 100 deltakere eller mer i introduksjonsprogram. I Oslo har hver av de 15 bydelene sitt eget introduksjonsprogram. Oslo-bydelene fordeler seg dermed på de ulike kategoriene, med én bydel i kategorien "små program", 11 bydeler i kategorien "mellomstore program" og to bydeler i kategorien "store program".

Deltakerne er jevnt fordelt på de tre kategoriene med 35 prosent i "små program", 34 prosent i "mellomstore program" og 31 prosent i "store program". Antall kommuner som befinner seg i de ulike kategoriene, er imidlertid svært ujevnt fordelt. 137 av kommunene befinner seg i kategorien "små program", 39 kommuner i kategorien "mellomstore program" og 11 kommuner i kategorien "store program".

Som det fremgår av figuren under, er overgangen til arbeid størst i de små og mellomstore programmene, med 36 prosent overgang til arbeid, mot 28 prosent i de store programmene. I de store programmene med over 100 deltakere er overgangen til arbeid fem prosentpoeng lavere enn for landet som helhet, mens de små og mellomstore programmene ligger tre prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Det er vanskelig å si noe sikkert om årsakene til disse forskjellene mellom små og store program. I utgangspunktet kunne man anta at arbeidsmarkedet var best

i større kommuner med store program, og at det følgelig var en større overgang til arbeid i disse kommunene/bydelene. En mulig årsak til at overgangen til arbeid er lavest i de store programmene, kan være at deltakere i store program i mindre grad får tett oppfølging underveis i programmet. Dette kan slå ut på en lavere måloppnåelse. En annen årsak kan være knyttet til egenskaper ved deltakerne. Vi har imidlertid ingen dokumentasjon av deltakernes utdannings- eller yrkeserfaring. Det kan også være at små program har klart å etablere helhetlige tiltakskjeder som sikrer at deltakerne når målet om arbeid/utdanning.

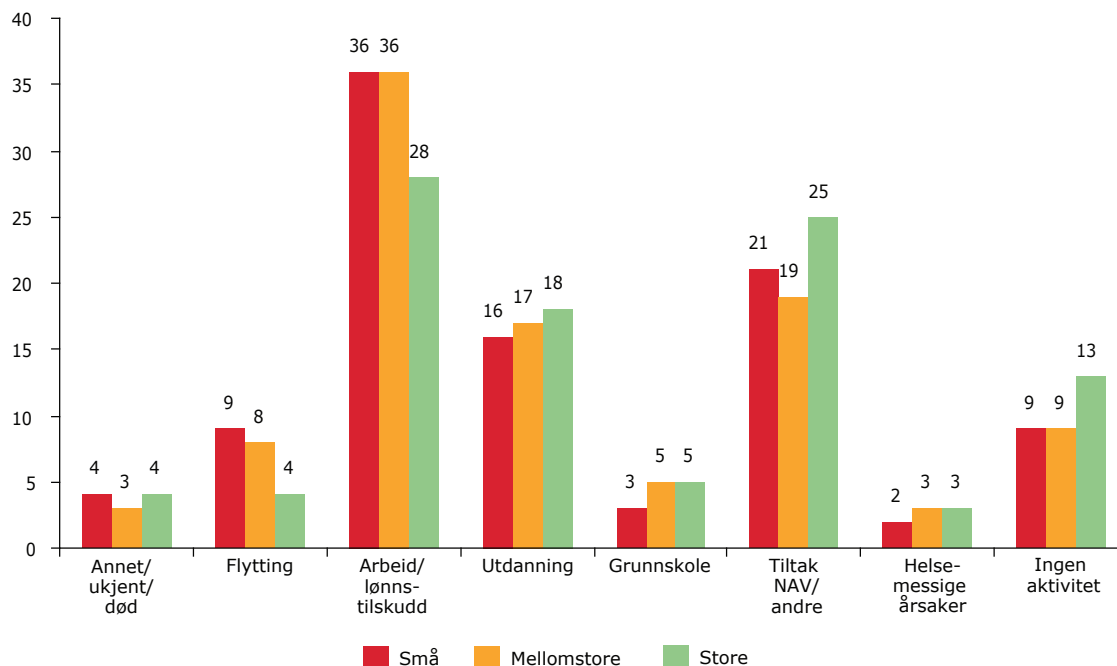
Det er ikke store forskjeller i overgang til utdanning avhengig av størrelse på program. Overgangen til utdanning ligger på 16 prosent i de små programmene, 17 prosent i de mellomstore og 18 prosent i de store.

Andelen som flytter, er minst fra de kommunene som har introduksjonsprogram med mange deltakere. Dette er ikke uventet når vi vet at flyttestrømmene i stor grad går til de større byene i Norge.⁴

Andelen som går over på tiltak i regi av NAV eller andre, er størst i de store programmene med 25 prosent, mot henholdsvis 21 prosent og 19 prosent i de små og mellomstore. Samtidig ligger andelen som går over til ingen aktiviteter, fire prosentpoeng høyere i de store programmene enn i de små og mellomstore. Dette er overraskende tatt i betraktning at tiltaksviften ofte vil være størst i de store programmene. Det kan tenkes at oversikten over deltakernes status ved endt program er noe bedre i mindre program med færre deltakere. At store program rapporterer inn en større andel under "ingen aktivitet", kan således gjenspeile en manglende oversikt over deltakernes status ved endt program. Som tidligere nevnt kan også egenskaper ved deltakerne spille inn her.

⁴ "Monitor for sekundærflytting", SSB 2006

Figur 10: Overgang til ulike aktiviteter etter endt program for deltakere i små program (N=873), mellomstore program (N=754) og store program (N=675). Prosent.

Tid i programmet

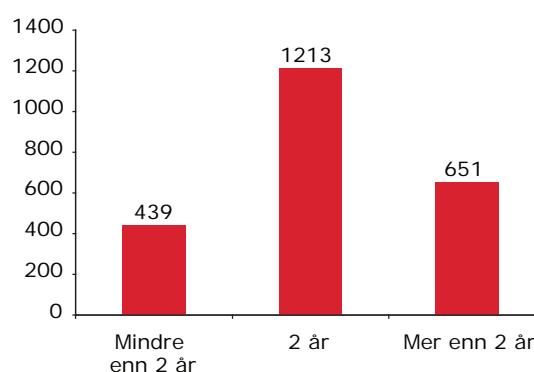
Normalt sett er introduksjonsprogrammet beregnet å vare i to år. Det er imidlertid anledning til å slutte før dersom deltakeren får tilbud om høvelig arbeid, kan fortsette i et ordinært utdanningsløp, eller andre årsaker tilsier at det ikke er fruktbart å fortsette i programmet. I visse tilfeller åpner loven også for at det kan fattes enkeltvedtak om forlengelse av program til tre år. Mangelfull skolebakgrunn og/eller analfabetisme oppgis ofte som en årsak til forlengelse av program. Likeså kan helseproblemer være en mulig årsak til å få forlenget programtiden. Forlengelse benyttes også i tilfeller der deltakere er svært nær å nå et mål, men trenger litt mer tid for å nå det (Kavli mfl. 2007).

Kommunene/bydelene har rapportert hvor mange av deltakerne som avsluttet/avbrøt programmet i løpet av 2007, som enten hadde fått vedtak om forlengelse av programmet, eller hadde brukt mindre enn to år.

Av de personene kommunene/bydelene har rapportert inn en konkret sluttårsak for (2303 personer), har de aller fleste, 1213 deltakere, deltatt i programmet i to år. 439 personer, nesten en femtedel, har ifølge innrapporte-

ringen brukt mindre enn to år i programmet. Nær en tredjedel, 651 deltakere, har fått vedtak om forlengelse til mer enn to år. Vi vet imidlertid ikke hvor mye mer enn to år disse deltakerne har brukt.

Figur 11: Av dem som avsluttet/avbrøt programmet i løpet av 2007 – hvor mange brukte to år, mer enn 2 år, eller mindre enn to år? (N=2303)

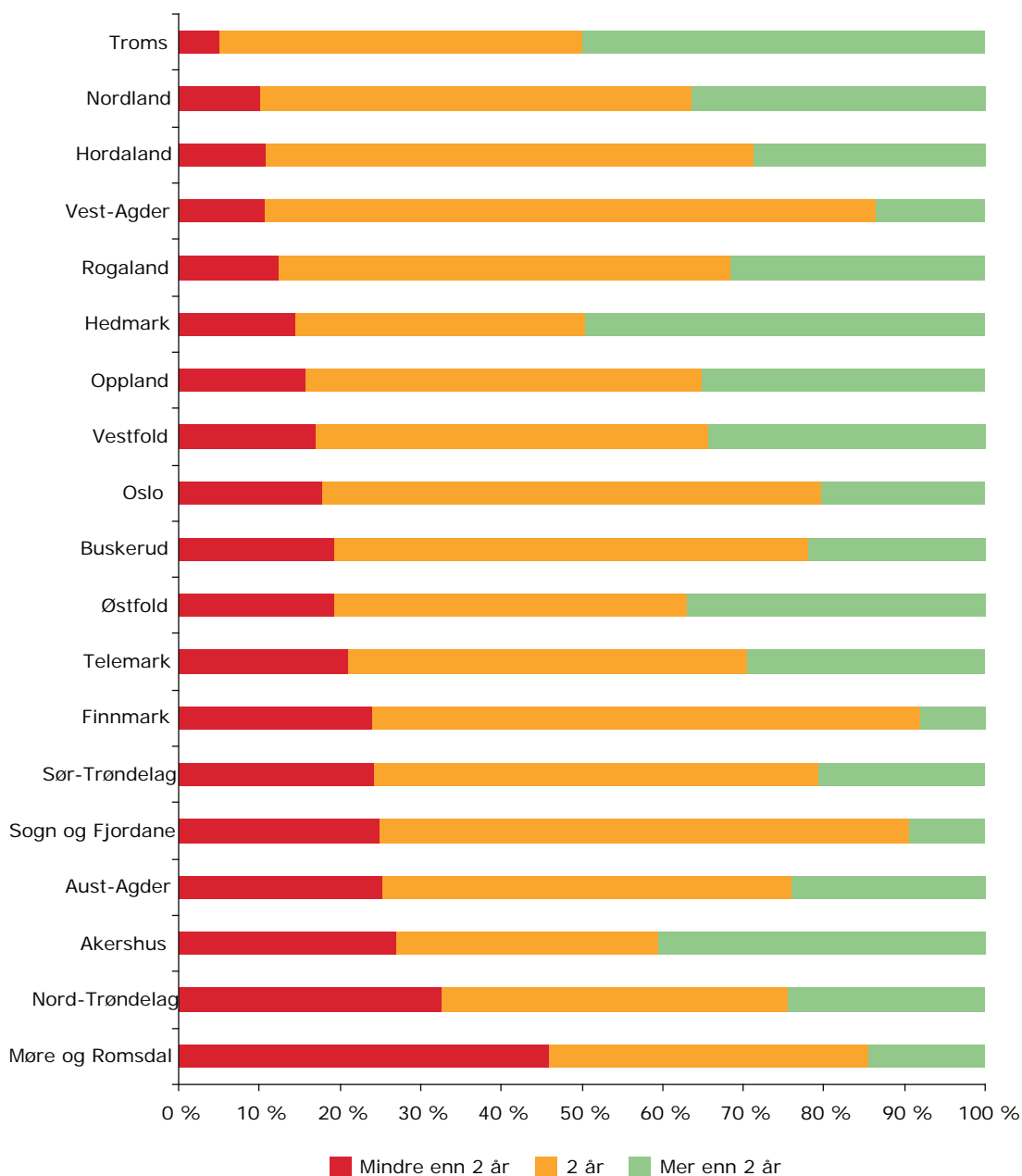

Figur 12 viser at det er stor variasjon på tvers av fylkene når det gjelder hvor stor andel av deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007, som har fått forlenget programmet til mer enn to års varighet. Kommunene i Troms har lavest andel deltakere som har brukt mindre enn to år i programmet. Samtidig ligger de på topp når det gjelder andel deltakere som har fått forlenget sitt program. I Møre og Romsdal har nesten halvparten av de deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet, brukt mindre

enn to år. Hedmark rapporterer på sin side at omtrent halvparten av deltakerne som har avsluttet/avbrutt, har fått vedtak om lenger enn to år i program. I Finnmark og Sogn og Fjordane har færre enn ti prosent av deltakerne hatt program med varighet i mer enn to år.

Det er verdt å merke seg at kommunene/bydelene kan ha forstått dette spørsmålet noe ulikt. Vi vet ikke sikkert om alle kommunene/bydelene her kun har rapportert inn programlengden for de av deltakerne som

Figur 12: Andel av deltakere som har avsluttet/avbrutt programmet, og som har fått vedtak om deltakelse i mindre enn 2 år, har deltatt i 2 år og mer enn 2 år. (N=2303)

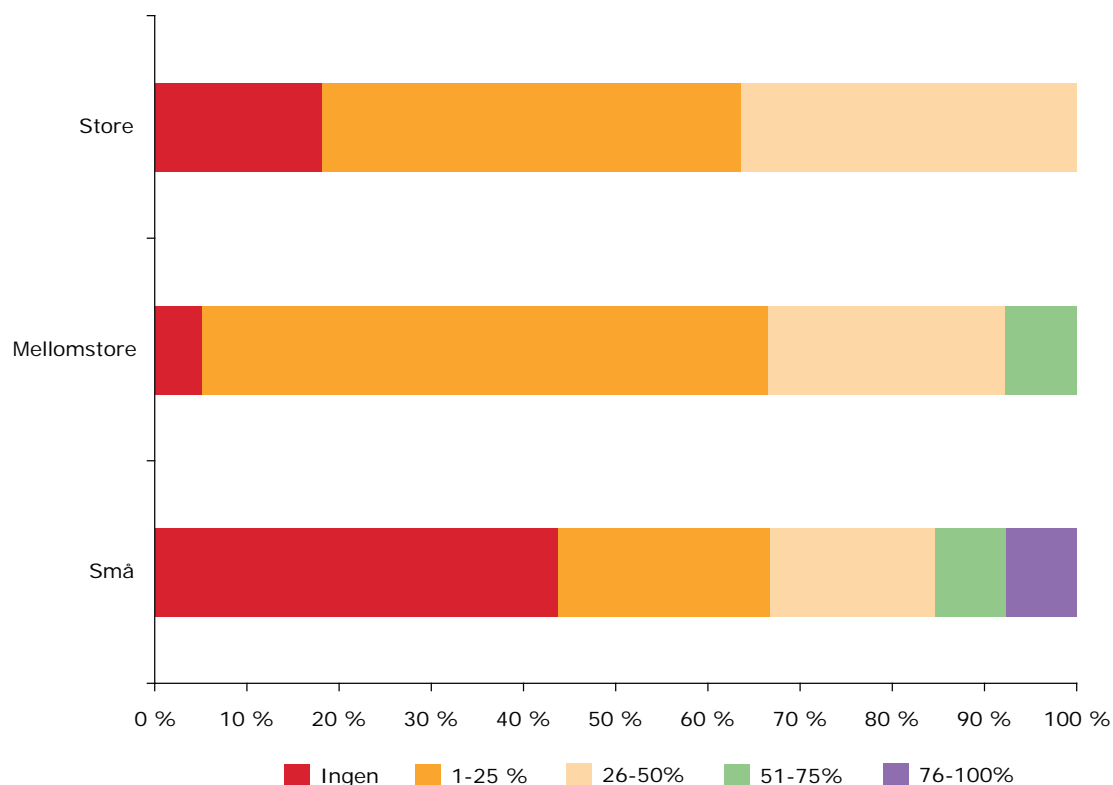
har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007. Ringerunden til kommunene/bydelene i forbindelse med oppretting av enkelte misforståelser og feilrapporteringer gir grunn til å anta at en del kommuner/bydeler kan ha tatt utgangspunkt i alle deltakerne som har deltatt i programmet i løpet av 2007, når de rapporterte inn antall som hadde hatt lengre eller kortere program enn to år.

Andelen deltakere som bruker mer eller mindre tid enn to år i program, er noe ulik i de ulike programmene avhengig av størrelse på programmet, i betydningen antall deltakere. Det er mindre utbredt at deltakere enten slutter før det er gått to år, eller at de får forlenget program i mer enn to år i de små pro-

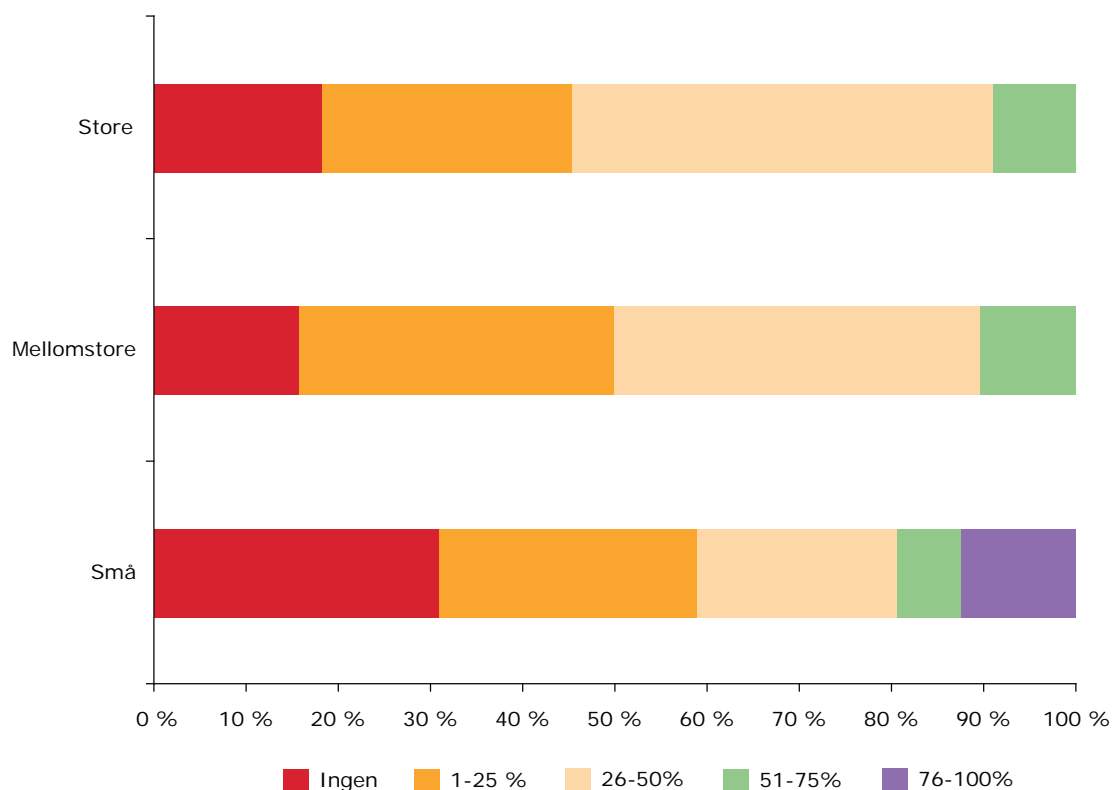
grammene med få deltakere, enn i de større programmene med flere deltakere. Som vist i figur 13 svarer nesten halvparten av de registreringsansvarlige i de små programmene at ingen av deltakerne deres hadde sluttet før det hadde gått to år. Bare fem prosent av de registreringsansvarlige i de mellomstore programmene og 18 prosent i de store svarer det samme.

Tilsvarende oppgir nesten en tredjedel av de registreringsansvarlige i de små programmene at ingen av deltakerne deres har gått lengre tid enn to år i program ved avslutningstidspunktet. Mellom 15 og 20 prosent av de registreringsansvarlige i de mellomstore og store programmene oppgir det samme.

Figur 13: Andel av deltakere som har avsluttet programmet, som har deltatt i programmet i mindre enn to år, fordelt på programstørrelse. Prosent. (N=180)

Figur 14: Andel av deltakerne som har avsluttet programmet, som har deltatt i programmet i mer enn to år, fordelt på programstørrelse. Prosent. (N=178)

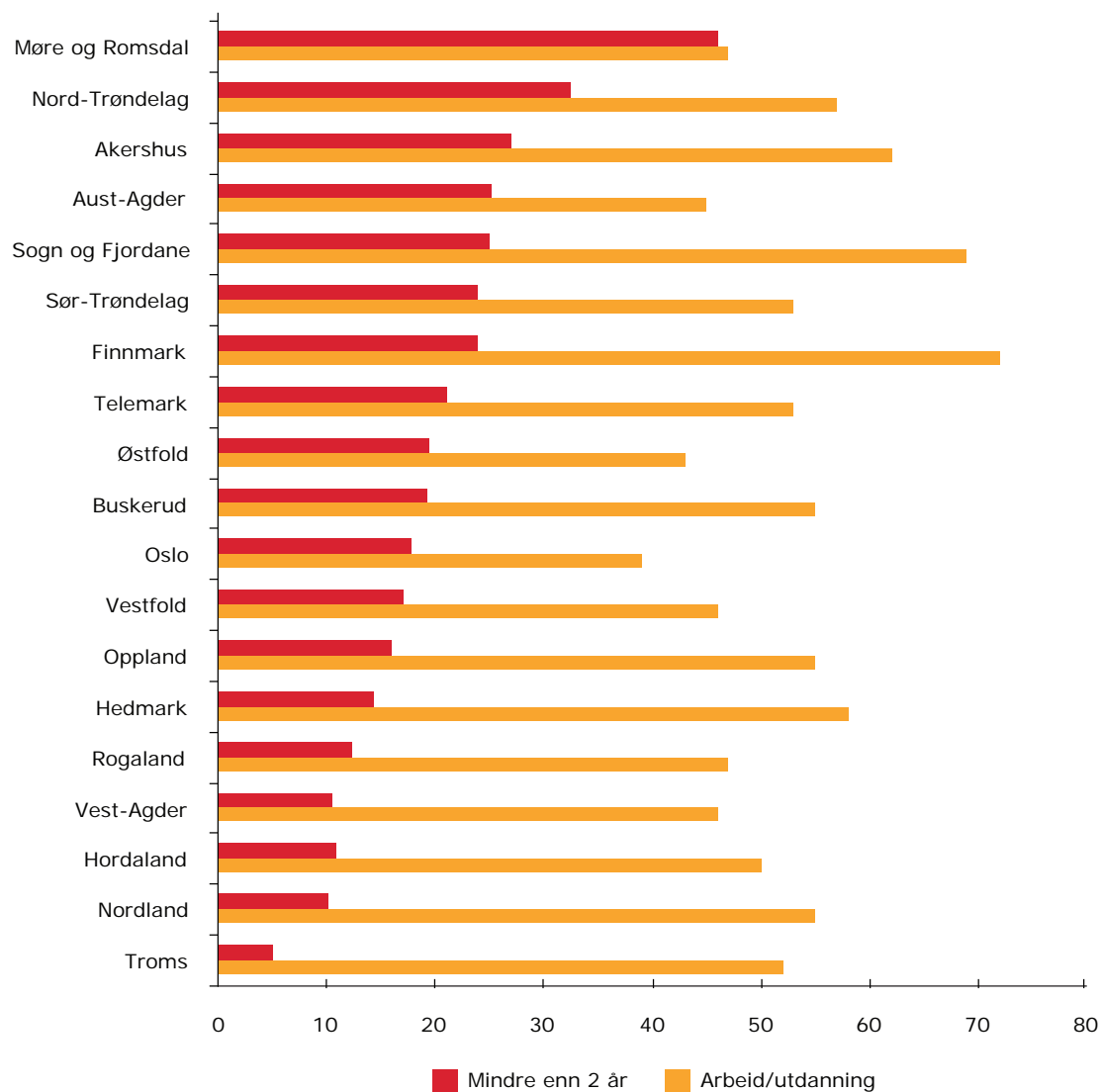

Det er også nærliggende å tenke seg at det kan være en sammenheng mellom overgang til arbeid eller utdanning og tid brukt i programmet. Det er for tiden høykonjunktur i Norge og stor etterspørsel etter arbeidskraft. Det kan dermed tenkes at dette bidrar til at flere avslutter programmet før fullgått tid og går over i arbeid. En hypotese kan dermed være at der måloppnåelsen er høyest, er det også en større andel som har brukt kortere tid i programmet enn to år. Det kan også tenkes at enkelte deltakere har behov for lengre

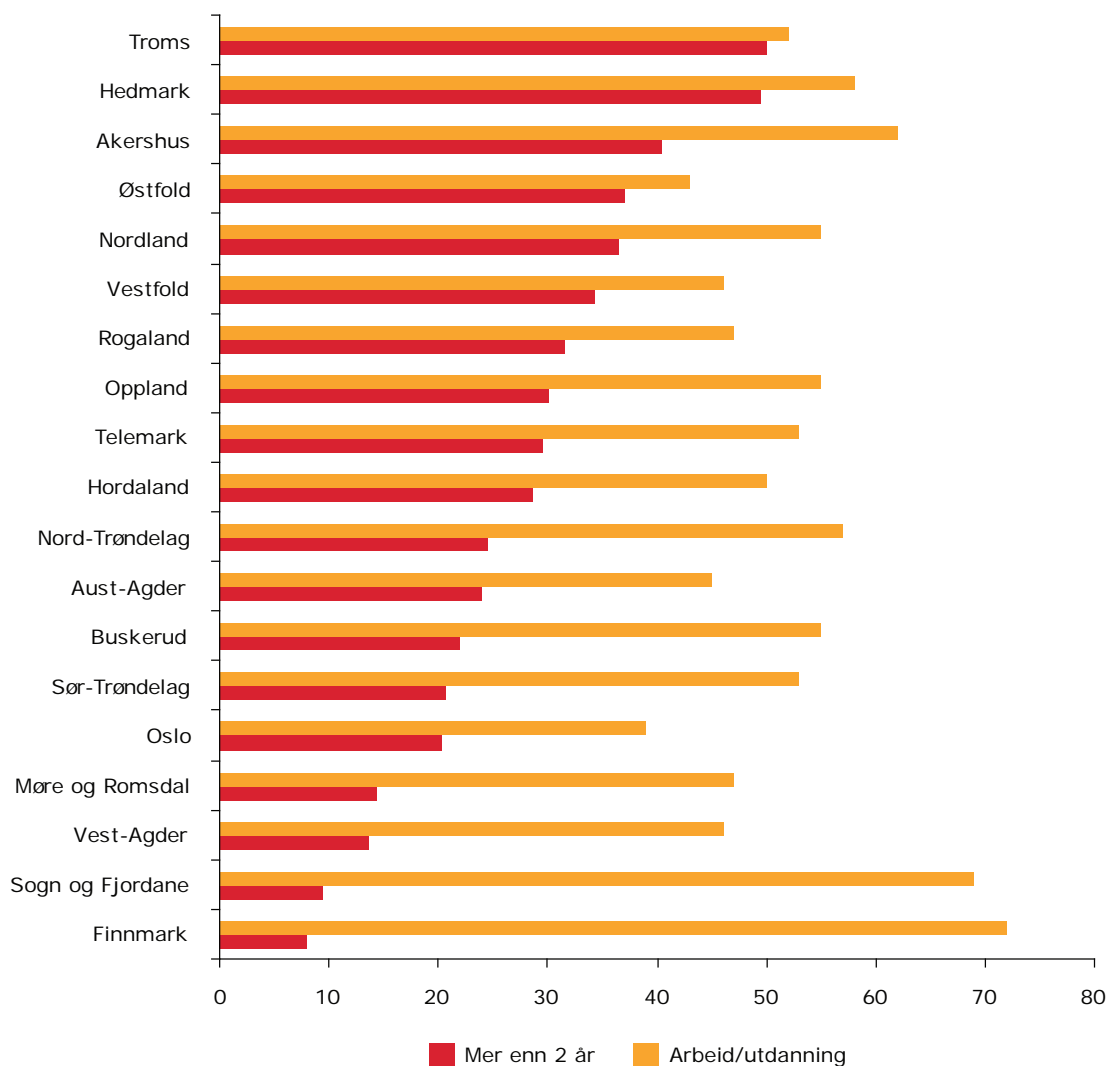
tid i programmet enn to år for å kunne delta i arbeidslivet. Vi har ikke datagrunnlag for å slutte noe om sammenhenger på individnivå, men har sett på sammenhenger mellom tid brukt i programmet og overgang til arbeid eller utdanning på fylkesnivå.

Figur 15 viser at det er liten sammenheng mellom andel som har brukt mindre enn to år i programmet, og overgang til arbeid/utdanning på fylkesnivå.

Figur 15: Andel som har avsluttet/avbrutt program etter mindre enn 2 år, og andel som har gått over i arbeid/utdanning fordelt på fylker. Prosent. (N=2303)

Figur 16: Andel som har avsluttet/avbrutt program etter mer enn 2 år, og andel som har gått over i arbeid/utdanning fordelt på fylker. Prosent. (N=2303)

Som det fremgår av figur 16, er det også en usystematisk sammenheng mellom andel som har brukt mer enn to år i program, og overgang til arbeid eller utdanning.

Andre faktorer som spiller inn på måloppnåelse

Norge er for tiden i en oppgangskonjunktur med stor etterspørsel etter arbeidskraft, også ufaglært arbeidskraft. Dette er gunstig for overgangen til arbeid for deltakere i introduksjonsordningen. Det er rimelig å anta at arbeidsgivere er mer positivt innstilt til å ansette en person med innvandrerbakgrunn i oppgangstider enn i nedgangstider. Ved siden av næringsstruktur og situasjonen på det lokale arbeidsmarkedet spiller også egenska-

per ved selve introduksjonsprogrammet og egenskaper ved deltakerne en viktig rolle.

Fafo finner i sin evaluering av introduksjonsordningen (Kavli, Hagelund og Bråthen 2007) at både innhold, organisering og rutiner spiller inn på måloppnåelsen. De finner at jo mer arbeidsrettet introduksjonsprogrammet er, jo større er sannsynligheten for at deltakerne kommer i arbeid. Videre finner de en sammenheng mellom *programrådgivernes arbeidsbetingelser* og overgangen til arbeid/utdanning. Måloppnåelsen er for eksempel lavere blant deltakere som har fått program i en kommune der programrådgiverne har et helhetlig ansvar for alle sider ved deltakerens introduksjonsprogram, sammenlignet med kommuner der oppgavene i større grad

er avgrenset. Antall deltakere programrådgiverne har oppfølgingsansvar for, har også betydning. Å ha ansvar for svært mange deltakere kan føre til en redusert mulighet til å drive tett oppfølging. Det er dokumentert gjennom forskning og ulike undersøkelser at *tett oppfølging* gjennomført på en bevisst og balansert måte har positiv betydning for deltakernes resultater (Kavli, Hagelund og Bråthen 2007).

Egenskaper ved deltakerne vil også spille en rolle. Kommuner som tar inn en stor andel deltakere som står langt fra arbeidsmarkedet (for eksempel på grunn av helseproblemer, analfabetisme, stort omsorgsansvar eller

lignende), vil naturlig nok ha større utfordringer med å kvalifisere disse deltakerne til deltakelse i arbeidsmarkedet enn kommuner med en annen sammensetning av deltakerne. Kjønnssammensetning vil også kunne virke bestemmende på måloppnåelsen i en kommune. Ifølge Kavli, Hagelund og Bråthen (2007) har menn en større sannsynlighet for å komme i arbeid enn kvinner. Dette henger sammen med deltakernes forsørgeransvar, som har motsatt effekt på kvinner og menn. Kvinner med forsørgeransvar har en større tilbøyelighet til å bli hjemmeværende med barnet og ikke ta seg lønnet arbeid, mens det å få barn bidrar til at menn i større grad tar del i arbeidslivet for å forsørge familien.

4 Mottaker av offentlige overføringer etter endt program?

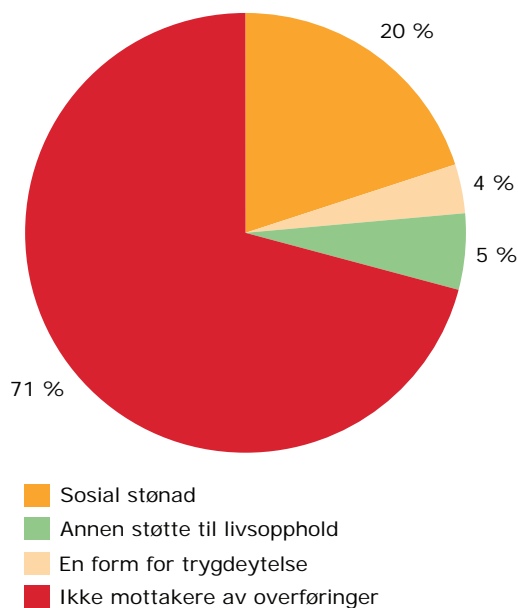
Et viktig mål med introduksjonsordningen er å gjøre deltakerne økonomisk selvhjulpne. Ifølge Kavli et. al. (2007) har imidlertid ikke introduksjonsloven eliminert behovet for sosialhjelp hos deltakere i introduksjonsprogrammet. Nær 90 prosent av kommunene oppga i Fafos evaluering av introduksjonsordningen at de har deltakere som er avhengige av supplerende sosialhjelp i tillegg til introduksjonsstøtten *underveis* i programmet.

Vi har spurt om hvor mange av deltakerne som har *avsluttet/avbrutt* programmet i hver kommune/bydel, som er mottakere av enten sosialhjelp, en form for trygdeytelse eller annen støtte til livsopphold ved avslutningstidspunktet. Det er vanskelig å si om respondentene har forstått dette spørsmålet likt. Oppfølgingssamtaler med enkelte av kommunene/bydelene som har besvart undersøkelsen, gir grunn til å tro at det kan knytte seg en viss usikkerhet til disse tallene. For det første kan det være at noen har hatt *alle* deltakere som har deltatt i løpet av 2007 i tankene når de har svart, og ikke bare de som har avsluttet/avbrutt programmet. Videre er det usikkert om alle har lagt det samme i svarene. Vi spurte hvor mange av dem som hadde avsluttet/avbrutt programmet, som *mottok* en av disse offentlige økonomiske ytelsene. Enkelte kan for eksempel ha tenkt at personer må være *avhengige* av sosialhjelp for å bli plassert i denne kategorien. Når det gjelder "annen støtte til livsopphold", kan det dessuten være noe varierende hva som legges i dette. Noen kan for eksempel ha regnet med bostøtte, mens andre har holdt dette utenfor. Det er også uvisst om alle har svart for situasjonen til deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet i tidspunktet *etter* avsluttet/avbrutt program, eller om svaret også dreier seg om tiden deltakerne var med i programmet. Resultatene må derfor tolkes med stor forsiktighet.

Ifølge kommunenes/bydelenes rapporteringer er tre av ti av dem som har sluttet i programmet, mottakere av offentlige overføringer ved avslutningstidspunktet. Dette inkluderer alle former for økonomisk støtte, uavhengig av størrelse. Tallene viser at om lag 20 prosent av deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet, er mottakere av sosial stønad, mens under ti prosent til sammen er mottakere av trygdeytelser eller annen støtte til livsopphold.

Figur 17 viser at 71 prosent av dem som har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007, ikke var mottakere av økonomiske overføringer ved avslutningstidspunktet. Dette kan tolkes som at de er økonomisk selvhjulpne gjennom sin deltakelse i arbeidslivet, eller at de er økonomisk forsørget av familie eller andre.

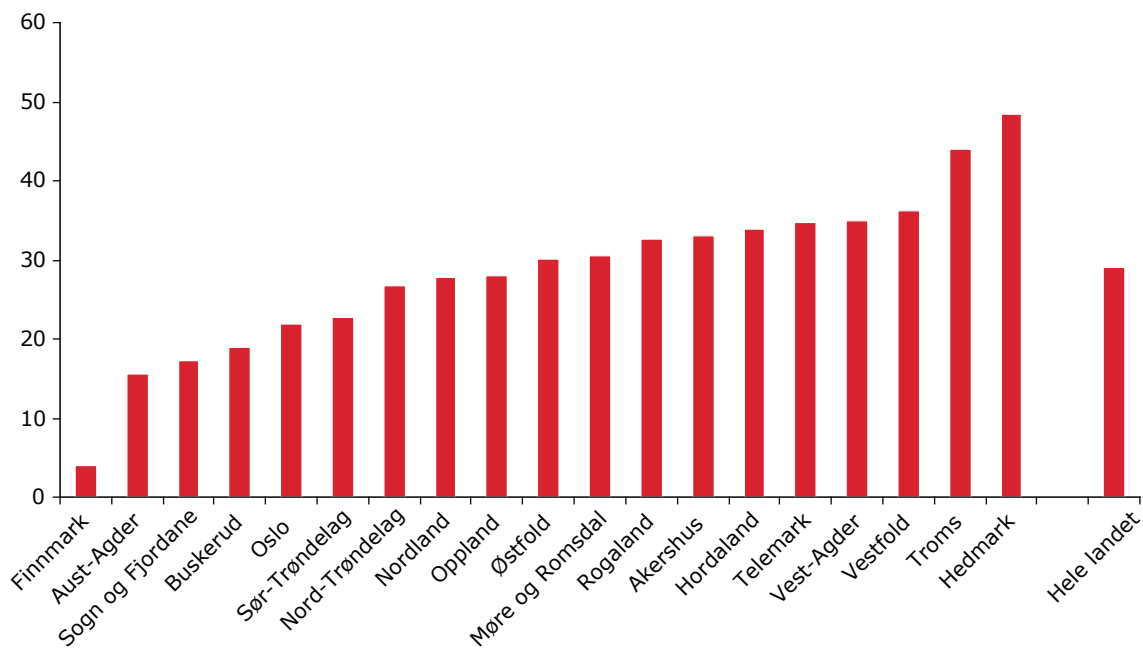
Figur 17: Andel av dem som har avsluttet/avbrutt programmet, som er mottakere av sosialhjelp, en form for trygd eller annen støtte til livsopphold. (N=2303)

Figur 18 gir en fylkesvis oversikt over andel av deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet, og som var mottakere av sosialhjelp eller andre offentlige ytelser ved avsluttet/avbrutt program. Vi ser at det er en viss variasjon mellom fylkene med hensyn til bruk av offentlige overføringer. Kommunene i Hed-

mark fylke har rapportert inn at nær halvparten av deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet, mottok en form for økonomisk støtte fra det offentlige ved avslutningstidspunktet. Kommunene i Finnmark rapporterer på sin side at bare fem prosent mottok slike overføringer fra staten.

Figur 18: Andel av dem som har avsluttet/avbrutt programmet i løpet av 2007, som var mottakere av en form for offentlig overføring (sosial stønad, trygd eller annen støtte til livsopphold) ved avslutning av program. Prosent. (N=2 303)

Figur 19 viser andelen som mottok ulike former for offentlige overføringer ved avsluttet/avbrutt program. Av dem som mottar økonomisk bistand fra staten, er sosialhjelp det mest utbredte.

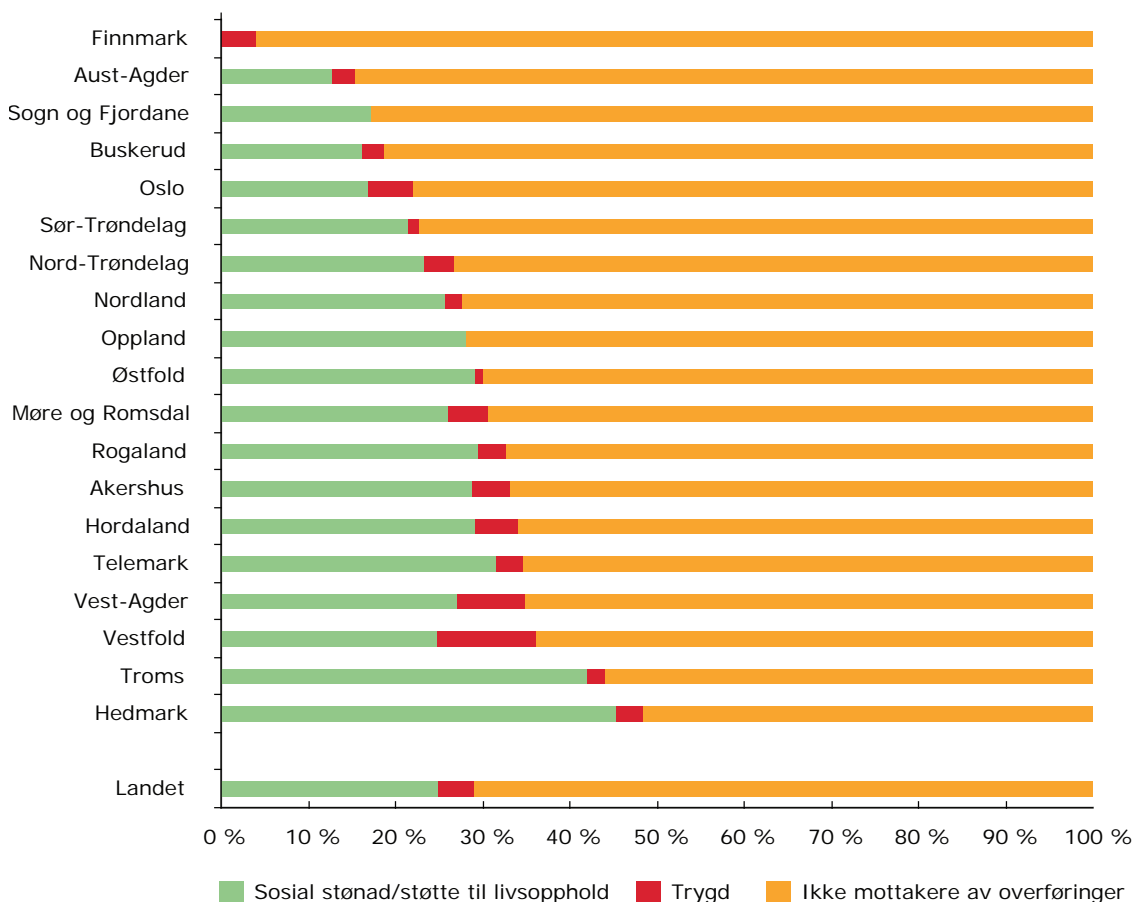
I utgangspunktet vil det være både logisk og ønskelig at program med en høy overgang til arbeid og utdanning også har en lavere andel mottakere av økonomiske overføringer enn program med lav overgang til arbeid/utdanning. Vi har derfor sett nærmere på om det er en sammenheng mellom deltakelse i arbeid/utdanning og bruk av offentlige overføringer på fylkesnivå.

Vi finner imidlertid ingen slik lineær sammenheng mellom andel som mottar offentlige

overføringer, og andel i arbeid og utdanning på fylkesnivå. Det er dermed ikke slik at jo større andel som er i arbeid eller utdanning, jo lavere er andelen som mottar økonomiske overføringer. Finnmark og Sogn og Fjordane er unntak i så måte. Disse fylkene har en måloppnåelse på omtrent 70 prosent, og har samtidig de laveste andelen som mottar økonomiske overføringer.

Bydelene i Oslo kommer på sin side dårligst ut når det gjelder måloppnåelse, med bare i underkant av 40 prosent over i arbeid eller utdanning. En kunne dermed forvente at bydelene i Oslo også hadde en stor andel mottakere av økonomiske overføringer, tatt i betraktning at Oslo også er det fylket i Norge med høyest bostøtte og levekostnader.

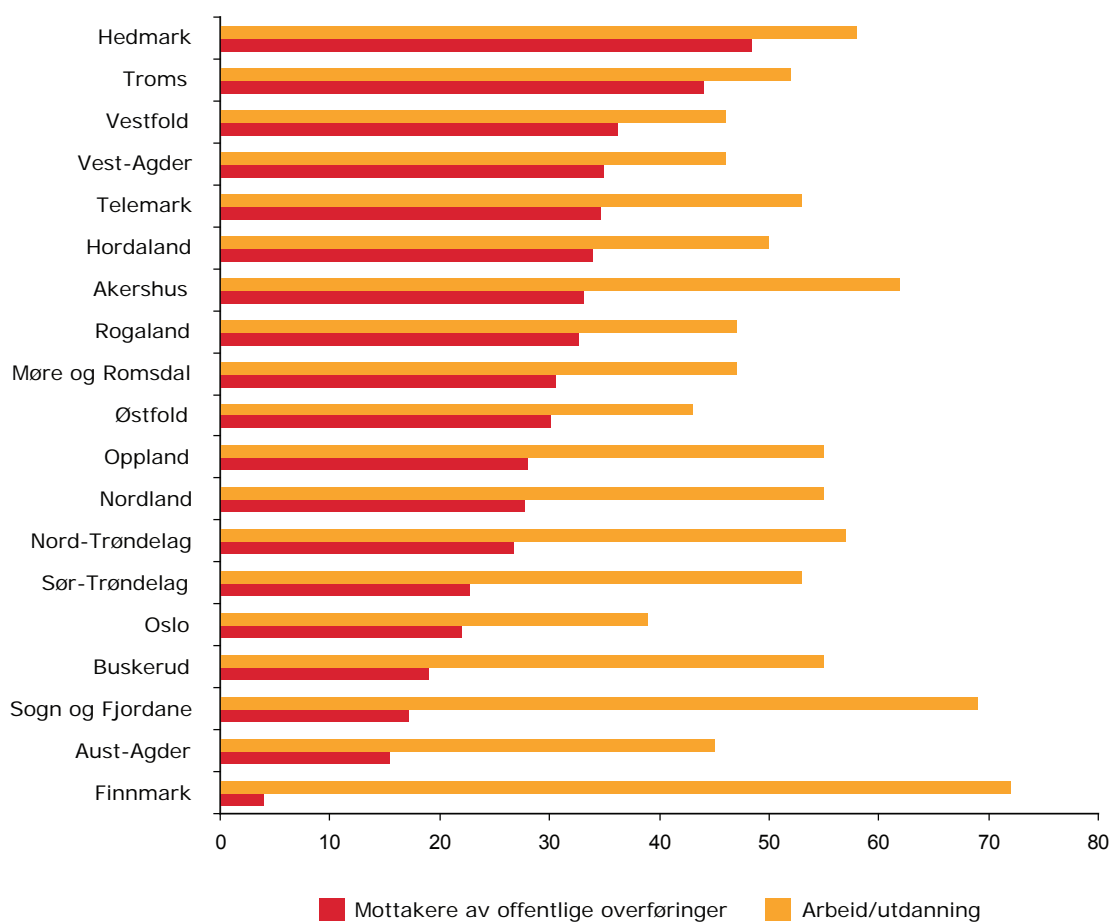
Figur 19: Andelen av deltakerne som har avsluttet/avbrutt programmet i hvert fylke, som er mottaker av enten sosial stønad, en form for trygd eller annen støtte til livsopphold. (N=2 303)

Tallene viser imidlertid at Oslo har en lavere andel mottakere av økonomiske overføringer ved avsluttet/avbrutt program enn mange av de andre fylkene. En mulig årsak kan være at Oslo har en lavere andel som går over i ingen aktivitet enn landsgjennomsnittet, og at mange får en form for økonomisk utbetaling ved å delta i tiltak i regi av NAV eller andre. En annen mulig forklaring kan være at en stor

andel av deltakerne forsørges av familiemedlemmer eller andre som er i arbeid, og at de dermed ikke har behov for sosialhjelp eller andre overføringer. En tredje forklaring kan være at det er rapportert inn færre personer som mottar økonomiske overføringer enn hva som er tilfelle, på grunn av mangelfull informasjon om dette hos den registreringsansvarlige i bydelen.

Figur 20: Andelen som har gått over i arbeid/utdanning, og andelen som er mottakere av en form for økonomisk overføring ved avsluttet/avbrutt program, fordelt på fylker. Prosent. (N=2303)

Oppsummering

IMDi gjennomførte i desember 2007 en spørreundersøkelse til kommuner/bydeler som bosetter flyktninger. Spørsmålene i undersøkelsen dreide seg om oppnådde resultater av introduksjonsordningen. I alt 190 kommuner/bydeler besvarte undersøkelsen, noe som tilsvarer en svarprosent på 76.

Datamaterialet er beheftet med en del feil og inkonsistens som følge av mangelfull rapportering fra en del av kommunene/bydelene. Undersøkelsen avdekker at mange kommuner/bydeler mangler en helhetlig oversikt over hva som skjer med deltakerne etter endt introduksjonsprogram. Dette er alvorlig, og aktualiserer behovet for mer fokus på mål og resultatstyring ute i kommuner/bydeler.

Ifølge kommunenes/bydelenes innrapporteringer har nesten 7000 personer deltatt i introduksjonsprogrammet i løpet av 2007. Nær 5000 personer var fortsatt deltakere ved utgangen av året. Det var rapportert inn sluttårsaker for 2303 personer. En femtedel av disse har ifølge kommunene/bydelene brukt mindre enn to år i programmet, mens 28 prosent har fått vedtak om forlenget program utover to år.

Kommunenes/bydelenes innrapporteringer viser at omtrent halvparten av deltakerne går over i arbeid eller utdanning etter avsluttet/avbrutt program. Det er store variasjoner mellom de ulike fylkene, med Oslo på bunnen med 40 prosent over i arbeid/utdanning og Finnmark på topp med over 70 prosent. Overgangen til arbeid og utdanning er noe større i de små og mellomstore kommunene med inntil 100 deltakere i introduksjonsprogrammet, enn i de større kommunene med mer enn 100 deltakere.

Til sammen 26 prosent gikk over i andre kvalifiserende tiltak eller grunnskole for voksne. Tre prosent sluttet på grunn av helsemessige årsaker og fire prosent på grunn av andre årsaker som død, atferd i eller utenfor programmet eller at de forsvant.

Ti prosent av de deltakerne som avsluttet eller avbrøt programmet i løpet av 2007, har ifølge kommunene gått over i "ingen aktivitet". Dette er en gruppe det bør rettes oppmerksomhet mot fremover. At en såpass stor andel står uten et tilbud om kvalifiserende aktiviteter, understreker viktigheten av tiltakskjedning som sikrer at alle deltakere i programmet går over i en eller annen form for kvalifiserende aktiviteter som kan gi økt mulighet for arbeid – om enn på noe lengre sikt.

Ifølge kommunene/bydelene var syv av ti deltakere ikke mottakere av økonomiske overføringer ved avslutningstidspunktet. Omtrent en tredjedel av dem som avsluttet/avbrøt programmet i løpet av 2007, var mottakere av en form for statlig økonomisk overføring (sosialhjelp eller trygd) ved avslutningstidspunktet. En femtedel av deltakerne er mottakere av sosial stønad, og under ti prosent er mottakere av en form for trygdeytelse eller støtte til livsopphold.

Summary

In December 2007, IMDi carried out a survey of municipalities/city wards in which refugees have been settled. The questions in the survey concerned the results of the introduction programme. A total of 190 municipalities/city wards responded, a response rate of 76 per cent.

The data material suffers from some errors and inconsistencies as a result of incomplete reporting by some of the municipalities/city wards. The survey revealed that many municipalities/city wards lack a full overview of what happens to participants after they have completed the introduction programme. This is serious, and it highlights the need for greater focus on goals and performance management in the individual municipalities/city wards.

According to the municipalities/city wards' reporting, nearly 7,000 people participated in the introduction programme in 2007. Almost 5,000 persons were still participants at the end of the year. Grounds for leaving the programme were reported for 2,303 persons. A fifth of them were reported by the municipalities/city wards as having spent less than two years in the programme, while 28 per cent have been granted an extension of the programme beyond two years.

The reports of the municipalities/city wards show that approximately half the participants started in employment or education after completing/interrupting the programme. There are significant differences between counties, with Oslo at the bottom of the list with 40 per cent starting employment or education, while Finnmark is at top of the list with more than 70 per cent. Transition to employment or education is somewhat greater in small and medium-sized municipalities with up to 100 participants in the introduction programme than in bigger municipalities with more than 100 participants.

A total of 26 per cent transferred to other qualification measures or primary/lower secondary education for adults. Three per cent left the programme for health reasons, and four per cent left for other reasons such as death, behaviour within or outside the programme or because they disappeared.

Ten per cent of the participants who completed or interrupted the programme during 2007 are reported by the municipalities as having gone on to "no activity". Attention should be devoted to this group in future. The fact that such a large percentage is not involved in qualifying activities underlines the importance of linking measures in order to ensure that all participants in the programme go on to some form of qualifying activity that will increase their chances of obtaining work - at least in the long term.

According to the municipalities/city wards, seven out of ten participants were not recipients of financial assistance at the time they left the programme. Approximately one third of those who completed/interrupted the programme in 2007 received some form of state financial assistance (social security or national insurance benefits) at the time they left the programme. A fifth of participants are recipients of social security benefits, and less than ten per cent receive some form of national insurance benefit or subsistence benefit

Innspill på denne rapporten

IMDi har bedt kommuner og bydeler som hadde rapportert til intro-rapport 2007, om å utype noen spørsmål knyttet til denne rapporten. Her er innspillene som kom inn. Tilbakemeldingene er anonymisert.

1)

Kan programrådgiverne/kommunene ivareta en viss oppfølging av deltakerne etter avsluttet program? Eksempelvis: Hva skjer med dem som går fra deltakelse i intro-programmet til NAV-tiltak? Har disse en sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet etter gjennomført NAV-tiltak?

Kommune 1:

Vi fyller ut et kartleggings skjema sammen med deltakeren. Dette skjemaet overleveres NAV Arbeid ca. to måneder før deltakeren er ferdig i program. Ved første møtet med saksbehandler på NAV Arbeid er den enkeltes programrådgiver med på samtalen, dette for å sikre at viktig informasjon kommer frem. Deretter forventer vi at NAV sørger for videre tiltak. Det hender ofte at de viderefører tiltak som deltaker allerede er i, for eksempel yrkespraksis.

I tillegg mailer vi over liste over alle som er utskrevet det siste året til NAV Arbeid, og ber om tilbakemelding på hva de sysler med. Vi har faste samarbeidsmøter med NAV Arbeid og sosialkontoret én gang per måned.

Vi føler at vi ikke har kapasitet til å drive med ytterligere oppfølging av dem som er ferdig med intro. Det som oppleves som mest problematisk, er at vi ikke vet hvordan det går med dem som begynner på videregående skole. Klarer de seg eller dropper de ut?

Vi har gode muligheter til å følge opp deltakere etter avsluttet program hvis de ikke er blitt selvhjulpne – dvs. avhengige av sosialhjelp. Vi har rutiner for overføring av deltaker til ordinær tiltakskonsulent på Kvalifiseringscenteret og vi kan samarbeide om saken, siden vi har jobbet med deltakeren over lang tid. Vår erfaring er at de fleste som har behov for noe mer oppfølging fra kommunen, har sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet etter at ordinære tiltak er gjennomført.

Hvis de går rett ut i jobb eller videre utdanning etter programmet, har vi ikke mer kontakt med dem, og heller ikke info om hvordan det går over lengre tid.

Hvis deltakeren er selvhjulpne, men arbeidsledig etter endt program (for eksempel pga. ektefelle som er i jobb), vil vedkommende ikke få noe tilbud fra Kvalifiseringscenteret i bydelen, og må benytte seg av NAVs tiltak.

I de to siste tilfellene har vi ingen systematisk oppfølging av deltakere, men vi opplever likevel at gamle deltakere kommer innom og får råd og veiledning av og til, og kan dermed følge litt med. Dette er likevel for sporadisk til at vi kan trekke noen konklusjoner.

Kommune 2:

Det er lite oppfølging av deltakere etter avsluttet program, men man forsøker å sikre at de går over i et annet tiltak. Vi starter samarbeid med aktuelt tiltak før programmet er avsluttet. Vi kan bistå med noe veiledning/hjelp etterpå, men de må selv ta kontakt.

Kommune 3:

Ja, vi ønsker å følge opp deltakerne en periode etter avsluttet program. Når deltakeren slutter ved å være i et NAV-kurs, diskuterer vi med deltakeren hva som skjer etter at kurset er avsluttet. Når deltakeren er jobbsøker (første gang eller for å få ny jobb), følger vi opp gjennom å tilby veiledning til jobbsøkingen. Når deltakeren er i ny jobb, tar vi kontakt for å høre om hvordan det fungerer. Uansett hva deltakeren går over i, ønsker vi å ha noe kontakt i en tomåneders periode etter avsluttet program. Dette blir oftest et par telefonsamtaler der vi spør den tidligere deltakeren hvordan ting fungerer og veileder hvor hun/han kan søke hjelp dersom det er behov. Vi ønsker ikke å gå inn i tett oppfølging i denne perioden siden programmet skal være avsluttet.

Kommune 4:

Vi har en "jobb-snuser" som skaffer språktreningsplasser og har mye kontakt med deltakerne også etter endt program. Vi har ofte diskutert at vi burde følge dem første halvåret etter at de er ferdige, men vi gjør det bare sporadisk.

Kommune 5:

Vi mener det er av avgjørende betydning at deltakere i introduksjonsprogrammet og andre flyktninger (for eksempel enslige mindreårige) allerede fra første bosettingsdag får en kontaktperson (veileder, koordinator) som har ansvaret for å planlegge og følge opp helt til vedkommende er sjølhjulpne. Det viktigste er å klare å opparbeide en tillitsfull relasjon. Ved at flyktningstjenesten har vært organisert sammen med sosialtjenesten, har vi ikke hatt noe brudd i relasjon ved avslutning av introduksjonsprogram. Den samme personen har ansvaret for introduksjonsordninga og for nødvendig oppfølging etter introduksjonsprogram. Sosialtjenestens primære oppgave er jo å gjøre personer sjølhjulpne. Om introduksjonsordninga avsluttes uten at vedkommende er ferdig kvalifisert til videre utdanning eller arbeid, fortsetter den samme personen ansvaret for oppfølgingen. Slik unngår vi at flyktninger blir avhengige av sosialhjelp. Av rapporten som nå er offentliggjort, framgår det at ingen av våre deltakere gikk over til sosialhjelp etter introduksjonsprogram i 2007. Dette resultatet hadde vi sannsynligvis ikke kunnet oppnå om vi ikke hadde sikret en organisering som sikret kontinuitet i relasjon og koordineringsansvar. Ved overgangen til NAV har vi tatt sikte på å opprettholde denne måten å sikre kontinuitet i tiltakskjeden inntil flyktningene er sjølhjulpne. En veileder skal ha ansvaret gjennom hele perioden fra bosetting til flyktningen er sjølhjulpne.

Det er sjølsagt helt i tråd med den måten det er meningen at de nye NAV-kontorene skal arbeide i forhold til alle som har behov for et lengre individuelt tilrettelagt kvalifiseringsløp for å kunne komme ut i arbeid.

Kommune 6:

I vår kommune er det som regel innvandrertjenesten som følger opp deltakerne overfor NAV etter endt introduksjonsprogram, dersom det er behov for videre tiltak (men vanligvis har de fått jobb før det er nødvendig). Og vår erfaring er at deltakerne også får en nærmere tilknytning til arbeidsmarkedet etter eventuelle NAV-tiltak.

2)

Kommunene/bydelene rapporterer at kun tre prosent avslutter/avbryter program av helsemessige årsaker. Er dette lave tallet et resultat av at den individuelle tilretteleggingen er så god at den muliggjør deltakelse i program for dem med helseproblemer, eller er grunnen at de med helseproblemer ikke blir tatt inn i introduksjonsprogrammet i utgangspunktet?

Kommune 1:

Vi tar inn stort sett alle som har rett til introduksjonsprogram. Har noen helseproblemer, forsøker vi å tilrettelegge. Det kan bl.a. dreie seg om tiltak som trimgruppe, fysioterapi, psykolog, svømming, etc. Trenger de fysisk tilrettelegging som for eksempel bedre stol på skolen på grunn av ryggproblemer, så kjøper vi inn dette. Vi dekker transportutgifter for dem som i perioder trenger det for å komme på skolen. Vi strekker oss ganske langt for å få til et opplegg som gjør at de fleste skal bli i stand til å delta.

Personer med store uttalte helseproblemer blir ikke tatt inn i program. Det må være mulighet for fulltidsdeltakelse. Bydelen har andre tilbud til personer med store helseproblemer.

I tilfeller hvor sykdom oppdages underveis i programtiden, gjøres det mye for å tilrettelegge for deltakers videre deltakelse, for eksempel sykemelding over en lengre periode, kan man innvilge permisjon, etc. Deltakerne kan dermed bli friskere før de tar opp igjen programmet, og man unngår å avslutte program.

Kommune 2:

Vi samarbeider med fastlege og andre etter behov.

Kommune 3:

Av våre deltakere det siste året har det vært tilretteleggingen som har gjort program for disse personene mulig. Men det er vanskelig å finne programinnhold som er tilrettelagt, meningsfullt og samtidig et heltidsprogram.

Kommune 4:

Få avslutter program av helsemessige årsaker. I min undersøkelse var det 2 av 121 deltakere, men noen har hatt permisjoner pga. langvarig sykdom/helseproblemer. Vi lager tilrettelagte program. For tiden er for eksempel en hos audiopedagog pga. hørselshemning. Jeg har ikke oversikt over hvor mange det er som ikke får intro-vedtak pga. helseproblemer, men jeg tror ikke det er mange.

Kommune 5:

Mange av dem som har store helseproblemer, har mindre progresjon i programmet. Fortsatt er det mange som bruker to år på norskopplæringen på grunn av mye sykdom. Selv med utvidelse av programperioden til tre år blir oppfølgingen etter introduksjonsprogrammet avgjørende. Vi har personer som etter introduksjonsprogram har fått et lengre attføringsopplegg gjennom NAV, mens andre har hatt så store helseproblemer at rehabiliteringspenger eller uføretrygd har vært løsningen etter endt program. Vi har bare et lite fåtall som har hatt så store helseproblemer at introduksjonsprogram har vært uaktuelt.

Kommune 6:

Vi har ikke erfaringsbakgrunn nok til å svare på det. Men i vår kommune har vi ikke utelukket folk fra programmet selv om de har hatt helseproblemer. I aktuelle tilfeller har vi samarbeidet med andre etater.

3)

I hvilken grad blir tilbud innenfor det psykiske helseapparatet benyttet i intro-deltakernes programmer? Er relevante tilbud tilgjengelige for kommunene/bydelene?

Kommune 1:

Når det gjelder det psykiske helseapparatet, er det alt for liten kapasitet i kommunen. Vi møter motstand i det kommunale systemet, hvor blant annet for dårlig språk blir brukt som et argument. Inntrykket er at det er for lite kunnskap om flyktningers ofte sammensatte problemer. Noen få heldige får innpass på det psykiatriske sykehuset, og får samtaler med psykiatrisk sykepleier som har svært god kompetanse på flyktninger/innvandrere. Men det er lang ventetid og liten kapasitet også der. Konklusjonen blir at det er alt for dårlig tilbud og kommunale psykiatriske helsepersoner er vanskelig å få på banen.

Flere deltakere går til behandling hos Distriktpsikiatrisk senter (DPS). Behandlingen legges ikke nødvendigvis inn som egen aktivitet i programmet, da den ofte er uregelmessig, men det trekkes naturligvis ikke stønad for timene som brukes til behandling. Vi ser ikke noe problem med å legge en slik aktivitet inn i programmet, men har ingen nå.

Det virker som om spisskompetansen på psykiske lidelser knyttet til diasporasituasjonen ikke er fremtredende hos vår DPS. Dette etter uttalelser både fra deltakere og behandlere.

Det vi ser, er at en del av deltakerne ikke helt er syke nok til å få et langvarig tilbud fra DPS, men at de allikevel kunne hatt utbytte av for eksempel samtalegrupper organisert av en behandler med noe kompetanse på flyktningshelse. De blir gående i en mellomstusituasjon hvor de er for friske til behandling og medisinerings, men kanskje for "plaget" til fullt ut å få utbytte av programtiden.

Kommune 2:

Det blir noe benyttet, men vi opplever at terskelen er høy for å søke den type hjelp. Det er ventetid på hjelp fra psykolog/psykiater, "traumeprosjekt" i bydelen favner noe.

Kommune 3:

Av våre deltakere er det få som har tilbud i det psykiske helseapparatet. Noen deltakere hadde hatt godt av det, men lange køer og mangel på prioritering gjør nok at de ikke deltar på slike tilbud.

Deltakerne er ikke "syke nok" for de tilbud som finnes, men flere kunne trengt tilbud som lærte dem å bedre takle psykisk helse/uhelse for seg selv og for familien.

Kommune 4:

Noen går til behandling som en del av intro-programmet. Hovedproblemet er lang ventetid på tjenestene som finnes. Noen innvandrere vegrer seg for å ta imot tilbud. Vi har lagt inn dame- og helsestudio som programfag.

Kommune 5:

Vi har ikke erfaring med å la tiltak i det psykiske helseapparatet inngå i introduksjonsprogrammet. De som er så syke at psykiatrisk behandling er nødvendig, sikres inntekter til livsopphold. Vi tar sikte på å hjelpe dem å få de trygderettigheter de har krav på og en individuell plan etter lov om helsetjenester eller sosialtjenester. En slik individuell plan kan sjølsagt inneholde både norskopplæring og arbeidskvalifiserende tiltak, men da ikke som introduksjonsprogram. De som kan følge introduksjonsprogrammet, får sjølsagt permisjon slik at de kan følge opp avtaler og opplegg som tilbys av psykiatrien.

Kommune 6:

Der det har vært nødvendig med oppfølging av deltakere i programmet som har hatt psykiske problemer, så har vi gjort dette innenfor rammen av personens introduksjonsprogram. I disse tilfellene har vi samarbeidet med kommunens psykiske helsevern.

4)

10 prosent av deltakerne som har avsluttet program, går til "ingen aktivitet". Hva er årsaken til dette, og hva kan gjøres for denne gruppen?

Kommune 1:

10 prosent som ikke har noen aktivitet, mener vi kan skyldes at vi for eksempel har deltakere som pga. høy alder og/eller store helseproblemer, ikke er mulig å få i jobb eller andre tiltak. Men de får allikevel tilbud om introduksjonsprogram.

Voksne damer som er analfabeter som kommer på familiegjengenforening, og som i tillegg sliter med helseproblemer, er det vel ikke realistisk å tro at vi skal lykkes i å kvalifisere til jobb. Det som blir viktig i denne sammenheng, er å lære dem å lese og skrive, og lære dem norsk, slik at de kan være en ressurs for sine barn.

Når vi har sett på tallene for de siste årene i vår bydel, så er de som går til "ingen aktivitet", deltakere som har en ektefelle med inntekt slik at familien som helhet er selvhjulpne. Disse har med andre ord ingen rett eller plikt til videre oppfølging innenfor det kommunale systemet. Det vi gjør, er å gi informasjon om hva slags tilbud som finnes.

De deltakerne som ikke er økonomisk selvhjulpne, blir aldri utskrevet til "ingen aktivitet", jf. spørsmål 1.

Kommune 2:

I vår bydel er dette tallet 0 prosent!

Kommune 3:

Noen kvinner har ikke ønske eller trang til å arbeide (i hvert fall ikke fulltid) og mannen forsørger familien. Når motivasjonen for arbeid mangler, bruker vi tid til å forklare at jobb ikke kun er inntekt, men også dreier seg om deltakelse i samfunnet, det å være forbilde og være del av noe meningsfullt. Vi har diskutert opplegg der vi kan bruke minoritetsrådgivere i gruppediskusjoner med disse deltakerne. I noen tilfeller i vår bydel har opplæring tatt stor plass i programmet, og tiltak som fører mot arbeid (målrettet praksis/kurs), har blitt satt i gang sent i programtiden. (Dette har vi arbeidet med for å forbedre.)

Kommune 4:

I gruppen som går til "ingen aktivitet", er det overrepresentasjon av kvinner med liten skolegang fra hjemlandet. Flere er alenemødre og sliter med helsen. Disse dukker opp igjen i kvalifiseringsprogrammet. For denne gruppen er det viktig å jobbe med logistikken (bussavganger og barnehagetider) og å bygge opp nettverk.

Kommune 5:

Vi hadde som nevnt ingen i 2007 som gikk til "ingen aktivitet", ingen ble avhengige av sosialhjelp som hovedkilde til livsopphold. Når enkelte fylker opplyser at nesten 50 prosent blir

avhengige av sosialhjelp, skyldes det mest sannsynlig at det ikke har vært vektlagt å sikre kontinuitet i ansvar og relasjoner. Dermed er det mange som havner i samme situasjon som den mange norske har kommet i. De blir kasterballer mellom offentlige systemer. Ingen tar ansvar for en helhetlig plan og et helhetlig velferdstilbud. Dette er ingen homogen gruppe som det må gjøres noe spesielt for. Det avgjørende er at man har en måte å fange opp alle dem som av en eller annen grunn ikke får et individuelt tilpassa helhetlig tilbud fra noen av de offentlige instanser som er inne i bildet. Det er ikke nok å ha som mål å få flest mulig i arbeid, det må skapes en velferdstjeneste som er i stand til å gi et helhetlig tilbud til alle.

Kommune 6:

Uten å ha noen klare formeningar om dette, så skulle jeg anta at innenfor denne gruppen er det personer som blir hjemmeværende med barn, etc., og at de har ektefeller som har jobb slik at de ikke trenger å søke sosialstøtte.

Vedlegg

Spørsmål til resultatrapportering Intro 2007

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) har følgende resultatkrav for introduksjonsordningen for 2007:

60 pst. av deltakerne i introduksjonsprogram skal gå over i utdanning eller arbeid etter avsluttet program

Derfor ber vi deg på vegne av din kommune/bydel å besvare noen spørsmål som dreier seg om oppnådde resultater av introduksjonsordningen i din kommune/bydel.

Undersøkelsen vil ta ca. 5–10 minutter dersom du er forberedt.

Vi har valgt å gjøre spørsmålene obligatoriske. Dersom du kommer til et spørsmål hvor svaret er null, må du derfor skrive "0" i svarfeltet. Dersom du ikke vet svaret på et spørsmål, ber vi deg svare "00".

En del spørsmål dreier seg om deltakere som har avsluttet program og hvilke aktiviteter disse har gått over i. Vi er da ute etter *situasjonen ved avslutningstidspunktet, ikke i dag* eller noen måneder etter.

Tusen takk for at du tar deg tid til å svare!

Først vil vi vite hvor mange som har deltatt i introduksjonsprogram i kommunen i løpet av kalenderåret 2007.

OBS: Gjelder både deltakere som er i programmet p.t og deltakere som har avsluttet programmet i løpet av 2007.

1)

Hvor mange personer (inkl. de som har vært i permisjon) har deltatt i introduksjonsprogrammet i kommunen i løpet av kalenderåret 2007? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

2)

Hvor mange personer er i introduksjonsprogrammet p.t. inkludert personer som er i permisjon? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

3)

Hvor mange av deltakerne er i permisjon p.t.? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

4)

Hvor mange deltakere i introduksjonsprogrammet har avsluttet programmet (enten fordi de har fullført programmet, avbrutt eller fått vedtak om stans) i løpet av kalenderåret 2007? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

5)

Hvor mange av deltakerne som fullførte og avsluttet programmet i løpet av kalenderåret 2007, har brukt mindre tid enn to år? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

6)

Hvor mange av deltakerne som avsluttet programmet i løpet av kalenderåret 2007, har fått innvilget program med varighet lenger enn to år? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

7)

Vi vil nå stille noen spørsmål om hvor mange som har AVBRUTT programmet enten på grunn-av-død,-f yttning-eller-andre-og-ukjente-årsaker.

a) Hvor mange deltakere avbrøt programmet i løpet av kalenderåret på grunn av DØD? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

b) Hvor mange deltakere avbrøt programmet i løpet av kalenderåret på grunn av FLYTTING? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

c) Hvor mange deltakere avbrøt programmet i løpet av kalenderåret av UKJENTE ÅRSAKER? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

8)

Så et par spørsmål om dem som eventuelt har fått VEDTAK OM PERMANENT STANS i programmet i løpet av kalenderåret:

a) Hvor mange har fått vedtak om permanent stans i løpet av kalenderåret på grunn av HELSEMESSIGE ÅRSAKER? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

b) Hvor mange har fått vedtak om permanent stans i løpet av kalenderåret på grunn av ATFERDSMESSIGE ÅRSAKER? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

9)

Dette spørsmålet dreier seg om deltakere som GJENNOMFØRTE OG AVSLUTTET programmet i løpet av kalenderåret 2007. Vi ber deg rapportere inn hva som var disse deltakernes HOVEDAKTIVITET VED AVSLUTNING AV PROGRAM. Dersom noen hadde f ere-statuser, -for-eksempel-både-gikk-over-til-et-ordinært-utdanningsløp-og-arbeid, -må-du vurdere hvilken av statusene som er å regne som personenes HOVEDAKTIVITET. I tvilstilfeller bør aktivitetene vurderes ut fra målene i personenes individuelle handlingsplaner.

a) Av dem som avsluttet program i løpet av 2007, hvor mange søkte seg til/gikk over i ORDINÆR VIDEREGÅENDE UTDANNING som sin hovedaktivitet ved avslutningstidspunktet? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

b) Og hvor mange gikk over i ORDINÆR HØYERE UTDANNING som sin hovedaktivitet ved avslutningstidspunktet? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

10)

Hvor mange gikk ved avslutning av program over i ORDINÆRT ARBEID som hovedaktivitet i løpet av 2007? Med ordinært arbeid menes at en person er i et ordinært ansettelsesforhold hos arbeidsgiver og mottar ordinær lønn.

MERK: ARBEIDSMARKEDSTILTAKET LØNNSTILSKUDD REGNES IKKE SOM ARBEID HER!

a) Hvor mange gikk over i ordinært arbeid som sin hovedaktivitet? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

11)

Så noen spørsmål om hvor mange som gikk over på ulike TILTAK i regi av NAV som sin hovedaktivitet ved avslutning av programmet:

a) Hvor mange gikk ved avslutning av program over på LØNNSTILSKUDD i regi av NAV som sin hovedaktivitet? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

b) Hvor mange gikk ved avslutning av program over på ANDRE TILTAK I REGI AV NAV som sin hovedaktivitet? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

12)

Gikk noen av deltakerne over i tiltak i regi av ANDRE ENN NAV som sin hovedaktivitet etter avsluttet program?

a) Hvor mange gikk ved avslutning av program over i GRUNNSKOLE som sin hovedaktivitet? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

b) Hvor mange gikk ved avslutning av program over på andre typer tiltak som sin hovedaktivitet? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

c) Hvor mange hadde INGEN fastsatte aktiviteter/tiltak i regi av kommune eller andre ved avsluttet/avbrutt introduksjonsprogram? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

13)

Uansett overgang til aktivitet eller ikke etter avsluttet program vil vi også vite noe om bruk av offentlige overføringer blant tidligere deltakere i introduksjonsprogram. Vi ber deg registrere bruk av økonomiske overføringer uavhengig av beløpsstørrelse.

Hvor mange av dem som avsluttet programmet i løpet av kalenderåret 2007, var mottakere av sosial stønad, trygdeytelser eller annen støtte til livsopphold ved avslutning av program?

a) Hvor mange var ved avslutning av program mottakere av SOSIAL STØNAD? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

b) Hvor mange var ved avslutning av program mottakere av en form for TRYGDEYTELSE? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

c) Hvor mange var ved avslutning av program avhengig av annen form for støtte til livsopphold? Svar avgis med hele tall. Vet ikke=00

Litteraturliste

Høydahl, Even: *Monitor for sekundærflytting*. En deskriptiv analyse av sekundærflyttinger blant flyktninger bosatt i Norge 1995–2004. SSB-notat

IMDi-veileder: *Sett mål – oppnå resultater*. Et verktøy i kommunens arbeid med introduksjonsarbeidet for nyankomne innvandrere. 2008

Kavli, Hanne, Anniken Hagelund og Magne Bråthen: *Med rett til å lære og plikt til å delta*. En evaluering av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere. Fafo-rapport 2007: 34

Mathisen, Bjørn: *Monitor for introduksjonsordningen 2007*. SSB Rapport 2007/43

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Postadresse: Postboks 8059 Dep, 0031 Oslo

Besøksadresse: Hausmannsgate 23, Oslo

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

Telefaks: 24 16 88 01

E-post: post@imdi.no

Bestilling av rapporter: bestilling@imdi.no

Pressetelefon: 917 55 351, e-post: presse@imdi.no

www.imdi.no

IMDis regionale enheter:

IMDi Indre Øst

Storgt. 10, 6. etg., Postboks 1253, 2806 Gjøvik

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

Telefaks: 61 17 08 95

IMDi Midt-Norge

Peter Egges plass 2 (inngang Kjøpmannsgata),

7005 Trondheim

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

Telefaks: 73 89 24 31

IMDi Nord

Havnegata 28 (inng. t. høyre), Postboks 83, 8502 Narvik

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

Telefaks: 76 96 58 38

IMDi Sør

Slottsquartalet, Tordenskjoldsgate 9

Postboks 647, 4666 Kristiansand

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

Telefaks: 38 02 04 80

IMDi Vest

Bugården 8, Postboks 159 Sandviken, 5812 Bergen

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

Telefaks: 55 30 09 88

IMDi Øst

Hausmannsgate 23, Postboks 8059 Dep, 0031 Oslo

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

Telefaks: 24 16 88 01

ISBN-978-82-92757-47-5

9 788292 757475

